

*Η εξέγερση του Παρισινού Προλεταριάτου
& η ανακήρυξη της Κομμούνας του 1871*

Συμμορία με Προλεταριακή Μνήμη

Μια εκδήλωση για την Παρισινή Κομμούνα 136 χρόνια μετά; Γιατί;

Το ενδιαφέρον μας για την Κομμούνα δεν είναι ακαδημαϊκής φύσης. Δεν αγγίξαμε την Κομμούνα σαν ένα ιστορικό γεγονός μέσα σε όλα τα άλλα. Προσεγγίζουμε την Κομμούνα ως πολιτικά υποκείμενα, πιστεύοντας ότι ακόμη και 136 χρόνια μετά, η ιστορία της Κομμούνας έχει να μας διδάξει πολλά. Γιατί, όσο κι αν αυτό ξενίζει, αυτά τα 136 χρόνια που πέρασαν δεν ήταν αρκετά για να αλλάξει η βασική δομή της κοινωνίας και ο καταπιεστικός της χαρακτήρας. Ο τρόπος λειτουργίας της παραμένει ο ίδιος στη βάση του.

Αφορμή για μας, αποτέλεσε η πρόσφατη έκδοση στην ελληνική γλώσσα του δίτομου έργου του **Prosper-Olivier Lissagaray** *“Η ιστορία της Παρισινής Κομμούνας του 1871”* από τις εκδόσεις *Ελεύθερος Τύπος*. Τα λόγια της **Ελεανόρ Μαρξ**, δίνουν την καλύτερη περιγραφή για το βιβλίο:

“Η Ιστορία της Κομμούνας του Λισαγκαρέ είναι η μόνη αυθεντική και αξιόπιστη ιστορία που έχει γραφτεί ποτέ γι' αυτό το πλέον αξιοσημείωτο κίνημα της σύγχρονης εποχής. Είναι αλήθεια ότι ο Λισαγκαρέ υπήρξε στρατιώτης της Κομμούνας, είχε όμως το θάρρος και την εντιμότητα να πει την αλήθεια. Δεν προσπάθησε να αποκρύψει τα λάθη του κόμματός του, ούτε να δικαιολογήσει τις μοιραίες αδυναμίες της Επανάστασης.” Πολύτιμα βοηθήματα υπήρξαν επίσης και τα *“Ο Εμφύλιος Πόλεμος στην Γαλλία”*, του **Καρλ Μαρξ** καθώς και *“Η Παρισινή Κομμούνα και η ιδέα του Κράτους”*, του **Μιχαήλ Μπακούνιν**.

Στο υλικό της μπροσούρας βρίσκεται:

- μία δική μας σύνοψη των γεγονότων της Κομμούνας
- ένα κείμενο του **Μπέργκμαν** για την Παρισινή Κομμούνα και την Εξέγερση της Κρονστάνδης, σε δική μας μετάφραση από την ιστοσελίδα *Anarchist Archives*
- ένα κείμενο της **Καταστασιακής Διεθνούς** περί της Κομμούνας, όπως δημοσιεύτηκε στα ελληνικά στο βιβλίο του Λισαγκαρέ από τον *Ελεύθερο Τύπο*
- ένα κείμενο του **Κροπότκιν** για την Κομμούνα, όπως δημοσιεύτηκε στα ελληνικά στο βιβλίο *Αναρχοκομμουνισμός: η διερεύνηση του μέλλοντος στο παρόν*, από τις εκδόσεις *Κόκκινο Νήμα*
- ένα κείμενο με δικούς μας προβληματισμούς για ζητήματα που αναδείχθηκαν από την ενασχόλησή μας με την Παρισινή Κομμούνα.

Η μπροσούρα επίσης συνοδεύεται από ένα DVD με οπτικοακουστικό υλικό σχετικά με τη Κομμούνα.

Τέλος, υλικό για την Κομμούνα βρίσκεται ήδη στην ιστοσελίδα του Βραχόκηπου (<http://www.vrahokipos.net>) και θα εμπλουτίζεται από μας με τον καιρό.

Μυτιλήνη
136 χρόνια μετά την Κομμούνα
Συμμορία με Προλεταριακή Μνήμη

...θα είμαι και εγώ ένας εργάτης. Η σκεπή αυτή με συγκροτεί.
Όταν η τρελή οργή με σπρώχνει στην μάχη του Παρισιού, όπου ακόμα
και τώρα που σας γράφω τόσο εργάτες πεθαίνουν! Να δουλέψω τώρα,
ποτέ, ποτέ, τώρα είμαι σε απεργία. Τώρα ξεφαντώνω όσο μπορώ.

Θέλω να είμαι ποιητής και δουλεύω για να γίνω οραματιστής.

Ξέρω όμως πως θα είμαι πάντα
ένας εργάτης της εξέγερσης.

13 Μαΐου 1871
Αρθούρος Ρεμπώ

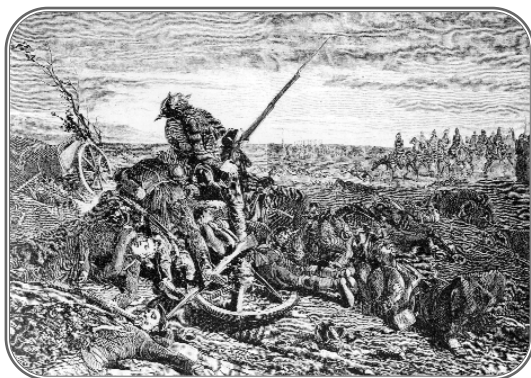
Ο όρος **Παρισινή Κομμούνα** εμφανίστηκε αρχικά αναφερόμενος στην κυβέρνηση του Παρισιού κατά τη διάρκεια της **Γαλλικής Επανάστασης**. Ο όρος ωστόσο έχει πλέον συνδεθεί αναμφίβολα με την σοσιαλιστικής κατεύθυνσης εξέγερση που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι από τις 18 Μάρτη του 1871 έως τις 28 Μάη του ίδιου έτους. Και αυτό δεν είναι τυχαίο, μιας και πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα των τελευταίων δύο αιώνων.

Ο Γαλλο-Πρωσικός πόλεμος του 1870-71

Τα γεγονότα της **Παρισινής Κομμούνας** είναι αξεδιάλεχτα μπλεγμένα με τα γεγονότα του **Γαλλο-Πρωσικού πολέμου του 1870-71**. Ο πόλεμος με την Πρωσία ξεκίνησε το καλοκαίρι του **1870** από τον αυτοκράτορα **Louis Napoleon Bonaparte (Ναπολέον ο 3ος)** και ήταν αποτέλεσμα των γαλλικών ανησυχιών για την διαφαινόμενη ένωση της Γερμανίας σε ένα ενιαίο κράτος. Η γαλλική διπλωματία ενίσχυε από καιρό τις χωριστικές τάσεις ορισμένων νοτιογερμανικών κρατιδίων, αλλά ήταν φανερό ότι η ταχύτατη οικονομική ανάπτυξη των γερμανικών κρατιδίων με επίκεντρο την Πρωσία θα οδηγούσε στην ένωση.

Ο πόλεμος κηρύχθηκε στις **2 Αυγούστου του 1870** και οι στρατιωτικές εξελίξεις ήταν ταχύτατες. Από τις 4 Αυγούστου τα γαλλικά στρατεύματα έχουν τις πρώτες

συντριπτικές ήττες. Στις 18 Αυγούστου ο κύριος όγκος των γαλλικών στρατευμάτων πολιορκείται στο **Metz**, ενώ η στρατιά του **Mac-Mahon** πολιορκείται στο **Sedan** από τις **27 Αυγούστου** μέχρι και την κατά διαταγή του αυτοκράτορα συνθηκολόγησή της στις **2 Σεπτέμβρη**. Οι αιχμάλωτοι αγγίζουν τον αριθμό των 90.000, ανάμεσά τους και ο ίδιος ο αυτοκράτορας.

Η ήττα του Sedan

Διαδήλωση στο εμπόλεμο Παρίσι

Η είδηση της συνθηκολόγησης φτάνει την ίδια μέρα στο **Παρίσι** και προκαλεί αναβρασμό. Γίνεται έκτακτη σύγκληση του νομοθετικού σώματος του Παρισιού και παίρνει αποφάσεις, μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθες:

- 1) Κατάργηση της μοναρχίας και εγκαθίδρυση της **δημοκρατίας** (στις **4 του Σεπτεμβρη**)
- 2) Δημιουργία κυβέρνησης
"Εθνικής Άμυνας"
- 3) Δημιουργία **Εθνοφρουράς**

Η κυβέρνηση Εθνικής Άμυνας βρίσκεται υπό την καθοδήγηση των αστών δημοκρατών (**Gambetta, Ferry, Favre** κα), ενώ η Εθνοφρουρά αποτελείται κυρίως από **ένοπλους** μικροαστούς και εργάτες.

Η πολιορκία

Χωρίς ουσιαστικό εμπόδιο, ο Πρωσικός στρατός φτάνει μπροστά στο Παρίσι στις **19 του Σεπτεμβρη**. Αρχίζει η πολιορκία.

Τα χρόνια πριν τον Γαλλο-Πρωσικό πόλεμο, το χάσμα πλούσιων και φτωχών είχε γίνει τεράστιο στην γαλλική πρωτεύουσα. Οι εντεινόμενες με τον καιρό κακουχίες, η έλλειψη τροφής, οι στρατιωτικές αποτυχίες και ένας βομβαρδισμός της πόλης από τα πρωσικά στρατεύματα, οξύνουν τη δυσaráσκεια των εργατών και των μικροαστών. Η αστική τάξη ζητάει την άνευ όρων ειρήνη και σαμποτάρει την άμυνα ενώ οι εργάτες και οι μικροαστοί τάσσονται υπέρ του "λαϊκού πολέμου μέχρις εσχάτων", όπως λέγεται, και προβάλλουν αιτήματα τόσο υπέρ της δημοκρατικής διακυβέρνησης όσο και σοσιαλιστικά. Η **αυτοδιοίκηση** του Παρισιού και άλλων γαλλικών πόλεων είναι στην κορυφή των διεκδικήσεων.

Πολιορκία, ουρά έξω από κρεοπωλείο

Στις **28 του Γενάρη** η κυβέρνηση Εθνικής Άμυνας υπογράφει **ανακωχή** με τους Πρώσους. Πρόκειται για πλήρη συνθηκολόγηση και προβλέπει **παράδοση των**

οχυρών και **διάλυση του τακτικού στρατού**. Ανάμεσα στους όρους της ανακωχής περιλαμβάνεται και η είσοδος των Πρώσων στην πόλη του Παρισιού.

Η αναγγελία της ανακωχής βρίσκει αντίθετη την Εθνοφρουρά η οποία αρνείται να παραδοθεί. Συγκεντρώνει τα, αγορασμένα με λαϊκό έρανο, κανόνια της στον λόφο της **Μονμάρτης** και τα τμήματά της εκλέγουν τους δικούς τους διοικητές, οι οποίοι είναι εργάτες και σοσιαλιστές. Συγκροτείται η **Κεντρική Επιτροπή της Εθνοφρουράς**, η οποία αποτελούμενη τόσο από δημοκράτες όσο και από σοσιαλιστές, αναλαμβάνει τόσο την οργάνωση της στρατιωτικής υπεράσπισης της πόλης όσο και την υπεράσπιση της δημοκρατίας από μία πιθανή παλινόρθηση της μοναρχίας.

Η κατάσταση γίνεται ιδιαίτερα τεταμένη μετά την συντριπτική κυριαρχία των μοναρχικών και μεγαλοστών στις εκλογές για την **Εθνοσυνέλευση της 7ης του Φλεβάρη του 1871**. Η Εθνοσυνέλευση που προέκυψε από τις εκλογές συνήλθε στο

Bordeaux και σχημάτισε κυβέρνηση με επικεφαλής τον **Adolfe Thiers (Θιέρσος)**, εξουσιοδοτημένο να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τους Πρώσους για την **άμεση υπογραφή συνθήκης ειρήνης**.

Στις 26 Φλεβάρη γίνονται γνωστοί οι προκαταρκτικοί όροι της συνθήκης ειρήνης, οι οποίοι επικυρώνονται από την Εθνοσυνέλευση την **1η του Μάρτη**. Την ίδια μέρα ο πρωσικός στρατός εισέρχεται στο Παρίσι και καταλαμβάνει τα βόρεια και ανατολικά φρούρια της πόλης. Η κατάσταση στην πόλη μυρίζει μπαρούτι. Η Εθνοφρουρά είναι εξοργισμένη με την Εθνοσυνέλευση και απορρίπτει την ανακωχή και τη συνθήκη ειρήνης. Όλα είναι έτοιμα για την έκρηξη.

18 Μάρτη

Η ύπαρξη μιας ανυπάκουης παράλληλης εξουσίας στο Παρίσι θορύβησε της κυβέρνηση του Θιέρσου και την εθνοσυνέλευση. Στις **18 του Μάρτη**, στέλνουν τον

στρατό να επιτέξει τα **κανόνια** της Εθνοφρουράς, πράγμα που αναμφίβολα σήμαινε και τη διάλυσή της. Τα κυβερνητικά στρατεύματα εισβάλουν στις εργατικές γειτονίες και περικυκλώνουν την **Μονμάρτη**, ζητώντας τον αφοπλισμό της Εθνοφρουράς. Η άρνηση υποταγής οδηγεί στην διαταγή για γενική επίθεση. Οι στρατιώτες, όμως, αρνούνται να χτυπήσουν τον Παρισινό λαό. Αρχίζει η εξέγερση.

Στη Μονμάρτη

Στρατιωτικές μονάδες του κυβερνητικού στρατού ενώνονται με τους εργάτες και την Εθνοφρουρά και οι εξεγερμένοι καταλαμβάνουν το **Δημαρχείο**. Ο **Θιέρσος**

διατάζει τις πιστές στην κυβέρνηση δυνάμεις να εγκαταλείψουν την πόλη και μαζί με τους ανώτερους αξιωματούς εγκαθίσταται στις **Βερσαλίες** (δυτικά του Παρισιού) που θα αποτελέσουν το κέντρο της αστικής αντίδρασης καθ' όλη τη διάρκεια της **Κομμούνας**. Η εγκαταλειμμένη εξουσία περνάει πλέον στα χέρια της **Κεντρικής Επιτροπής** της Εθνοφρουράς.

Στις **26 του Μάρτη**, και ενώ εξεγερτικές απόπειρες σε πόλεις εκτός του Παρισιού αποτυγχάνουν, η Κεντρική Επιτροπή προχωράει σε **εκλογές** που θα εκλέξουν την

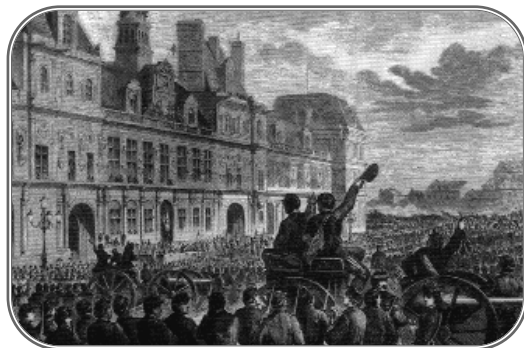
Κομμούνα του

Παρισιού. Σε αυτήν εκλέχτηκαν 92 άτομα, προερχόμενα απ' όλο το χώρο που βρίσκεται μεταξύ των μεταρρυθμιστών δημοκρατών και όλων των τάσεων σοσιαλιστών. Πρόεδρός της εκλέγεται ο φυλακισμένος, για άλλη μια φορά, από της 17 Μάρτη (και καθ' όλη τη διάρκεια της Κομμούνας) επαναστάτης **Louis Auguste Blanqui**. Η Κομμούνα αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της πόλης στις **28 του Μάρτη**.

Από τις 28 του Μάρτη μέχρι το τέλος

Από της 28 του Μάρτη, δύο κυβερνήσεις υπάρχουν στη Γαλλία. Η κυβέρνηση των Βερσαλλιών αρνείται κάθε

Η ανακύρηξη της Κομμούνας στο Δημαρχείο

επικοινωνία με την Κομμούνα, η οποία αρνείται την συνθηκολόγηση με τους Πρώσους οι οποίοι εξακολουθούν να πολιορκούν την πόλη, τηρώντας στάση αναμονής απέναντι στα τεκταινόμενα. Επανειλημμένες απόπειρες διαπραγματεύσεων μεταξύ του Παρισιού και των Βερσαλλιών δεν οδηγούν πουθενά. Οι Βερσαλιές ετοιμάζονται για την επερχόμενη

σφαγή, ενώ οι παριζιάνοι προσπαθούν να οργανώσουν τη ζωή τους και την άμυνα της πόλης με νέους όρους.

Οι πρώτες πολεμικές αφιμαχίες αρχίζουν στις **2 του Απρίλη**, όταν κυβερνητικά στρατεύματα καταλαμβάνουν το οχυρό του **Courbevoie**. Μια καθυστερημένη απόπειρα των δυνάμεων της Κομμούνας να βαδίσουν κατά των Βερσαλλιών στις **3 του Απρίλη** οδηγεί σε πλήρη αποτυχία. Το συμβούλιο της Κομμούνας προσπαθεί να αναδιοργανώσει τις στρατιωτικές δυνάμεις, έχοντας την υποστήριξη και κοινοτήτων πολιτικών προσφύγων, όπως ο εξαιρετικός πρώην στρατηγός **Dabrowski** από την Πολωνία. Τα μηνύματα υποστήριξης από το εξωτερικό πολλαπλασιάζονται μέρα με τη μέρα, αλλά η ουσιαστικότερη υποστήριξη που θα μπορούσε να έρθει, από την γαλλική επαρχία, δεν καταφέρνει να μπουσουλίσει. Οι πληροφορίες για τα γεγονότα φιλτράρονται από την κυβέρνηση του Θιέρσου και όλες οι απόπειρες εξέγερσης σε πόλεις εκτός του Παρισιού καταστέλλονται.

Μέσα σε κατάσταση έντονης ανησυχίας και χάρη στην αποδιοργάνωση που έχουν οδηγηθεί οι δυνάμεις της Κομμούνας, ένα τμήμα του συμβουλίου της ανακηρύσσεται σε **Επιτροπή Δημόσιας Ασφάλειας** αποκτώντας την ψευδαίσθηση υπερεξουσιών. Η Επιτροπή δεν θα

Διαδήλωση αλληλεγγύης στο Λονδίνο

καταφέρει τίποτα περισσότερο από την βραχύχρονη θεσμοθέτηση ενός ακόμη πλήρως αποτυχημένου γραφειοκρατικού οργάνου. Την ίδια ώρα, οι κυβερνητικές δυνάμεις αυξάνουν σε αριθμό, μετά και την **απελευθέρωση χιλιάδων αιχμαλώτων** από τους Πρώσους που έσπευσαν με αυτόν τον τρόπο να πάρουν τελικά ξεκάθαρη στάση απέναντι στα γεγονότα.

Στις **21 Μαΐου**, ο στρατός των Βερσαλλιών με αρχηγό τον, ηττημένο στο Sedan, **Mac-Mahon**, εισέρχεται από μια πύλη στα δυτικά του Παρισιού. Η καλά προετοιμασμένη επίθεση φέρνει αντιμέτωπους περί τους **130.000** στρατιώτες και βαρύ πυροβολικό με τους περίπου **30.000** άσχημα εξοπλισμένους υπερασπιστές της Κομμούνας.

Η επίθεση προχωράει χωρίς πολλά εμπόδια στις εύπορες δυτικές συνοικίες του Παρισιού, αλλά, παρ' όλα τα προβλήματα συντονισμού μεταξύ των διαμερισμάτων της πόλης, συναντάει **σκληρή αντίσταση** όσο προχωράει στα ενδότερα. Οι μάχες για την κατάληψη της πόλης θα κρατήσουν μέχρι και τις **28 του Μάη**, οπότε έπεσε και το τελευταίο

οδόφραγμα της Κομμούνας στην οδό **Ramponeau** στην **Belleville**. Η "**Ματωμένη Εβδομάδα**", όπως ονομάστηκε, (**21-28 Μάη**) θα είναι μόνο η αρχή μιας απίστευτης **θηριωδίας** από πλευράς της κυβέρνησης της αστικής τάξης.

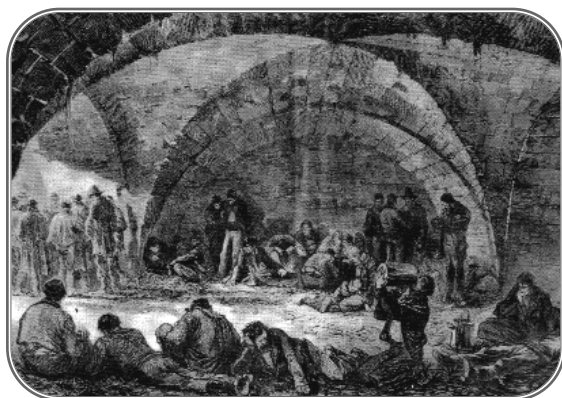
Η λυσσασμένη εκδίκηση της αστικής τάξης

Η πτώση του τελευταίου οδοφράγματος της Κομμούνας ακολουθήθηκε από την ακόλουθη διακήρυξη του Mac-Mahon:

"Προς τους κατοίκους του Παρισιού. Ο Γαλλικός στρατός ήρθε για να σας σώσει. Το Παρίσι απελευθερώθηκε! Στις 4 η ώρα ο στρατός μας κατέλαβε και την τελευταία θέση των στασιαστών. Σήμερα η μάχη τελείωσε. Η τάξη, η δουλειά και η ασφάλεια θα ξαναγεννηθούν."

Η μάχη στο νεκροταφείο

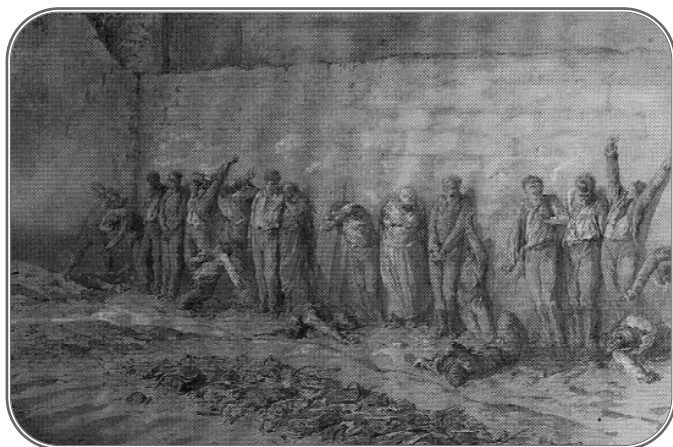
Φυλακισμένοι στα υπόγεια των Βερσαλλιών

40.000 ακόμη οδηγήθηκαν στις Βερσαλιές για να δικαστούν. Για πολλές μέρες ατέλειωτες σειρές αντρών, γυναικών και παιδιών κρατήθηκαν υπό στρατιωτική επιτήρηση σε άθλιες φυλακές των Βερσαλλιών. Από αυτούς περί τους 13.000 δικάστηκαν τελικά και περίπου 10.000 βρέθηκαν ένοχοι. Περίπου 4.000 εξορίστηκαν για να πεθάνουν στη **Νέα Καληδονία** ενώ χιλιάδες άλλοι πέθαναν κατά τη διάρκεια της φυλάκισης πριν τη δίκη.

Όποιος υποδεικνυόταν ως υποστηρικτής της Κομμούνας ήταν πλέον ένοχος. Δεκάδες Κομμουνάροι **εκτελέστηκαν** με συνοπτικές διαδικασίες στον **Τοίχο των Κομμουνάρων** στο νεκροταφείο **Pere Lachaise** ενώ χιλιάδες άλλοι δικάστηκαν από πρόχειρα στημένα έκτακτα στρατοδικεία και χιλιάδες εξ' αυτών εκτελέστηκαν. Περίπου

Τουφεκισμένοι Κομμουνάροι

“Ο τοίχος των Κομμουνάρων”

Ο συνολικός αριθμός των νεκρών της "**Ματωμένης Εβδομάδας**" και όσων ακολούθησαν δεν είναι ακριβώς καθορισμένος αλλά υπολογίζεται ότι προσεγγίζει τις 50.000. Εκατοντάδες ήταν και αυτοί που κατάφεραν να ξεφύγουν στο εξωτερικό, κυρίως το Βέλγιο, τη Βρετανία, την Ιταλία, την Ισπανία και τις ΗΠΑ.

Τον επόμενο χρόνο στη Γαλλία πέρασε ένας σκληρός νόμος που περιόριζε την δυνατότητα της εργατικής οργάνωσης. Το Παρίσι παρέμεινε υπό **στρατιωτικό νόμο** για άλλα πέντε χρόνια ενώ όσοι επιβίωσαν μέχρι το **1880** πήραν τελικά αμνηστία.

Η κοινωνική πολιτική της Κομμούνας

Αν και η ζωή της Κομμούνας ήταν εξαιρετικά μικρή, και παρ' όλη τη κριτική που μπορεί να της γίνει για κάποια ζητήματα σχετικά με την **γραφειοκρατία**, τα μέτρα που πάρθηκαν κατά τη διάρκεια της σύντομης ύπαρξής της είναι αξιοσημείωτα και ενδεικτικά για την κατεύθυνση που θα είχε εάν είχε καταφέρει να επιβιώσει της αστικής επίθεσης.

Η σύνθεση της Κομμούνας περιλάμβανε **Προυντονιστές αναρχικούς, σοσιαλιστές μέλη της Διεθνούς, Μπλανκιστές** και πολλούς **δημοκράτες**. Παρ' όλη την πολυμορφία της, οι αποφάσεις που πάρθηκαν ήταν εξαιρετικά ριζοσπαστικές αν και πολλές από αυτές έμειναν μόνο στα χαρτιά.

Στο τυπικό κομμάτι, η Κομμούνα επανέφερε το **Ημερολόγιο της Γαλλικής Επανάστασης** και

Επιστροφή αντιζημιμένων από το ενεχυροδανειστήριο

αντικατέστησε την τριχρώμη σημαία από την κόκκινη.

Βασικό μέτρο το οποίο πήρε ήταν ο **χωρισμός κράτους και εκκλησίας**. Όλη

η εκκλησιαστική περιουσία έγινε δημόσια και η εκκλησία έχασε κάθε πρόσβαση στην σχολική εκπαίδευση. Στις εκκλησίες δόθηκε η δυνατότητα να συνεχίσουν την θρησκευτική τους δραστηριότητα μόνο εφόσον οι χώροι τους άνοιγαν για την πραγματοποίηση ανοιχτών πολιτικών συγκεντρώσεων τα απογεύματα. Τα μέτρα αυτά που καταργήθηκαν αμέσως μετά την καταστολή της Κομμούνας, επανήλθαν στη Γαλλία μόνο μετά το 1905 με τη ψήφιση του νόμου για τον διαχωρισμό εκκλησίας και κράτους.

Στην **εκπαίδευση** ξεκίνησε η διαδικασία που θα έκανε την βασική

αλλά και την τεχνική εκπαίδευση προσβάσιμη στον καθένα. Σε κάποια διαμερίσματα πάρθηκαν αξιοσημείωτα μέτρα όπως η δωρεάν παροχή όλων όσων απαιτούσε η εκπαιδευτική διαδικασία ή ακόμη και η δωρεάν παροχή τροφής και ενδυμασίας στους μαθητές.

Αξιοσημείωτη δράση υπήρξε τις ημέρες της

**Κομμούνας και στα
ζητήματα των
γυναικών. Στις 11
Απρίλη** από

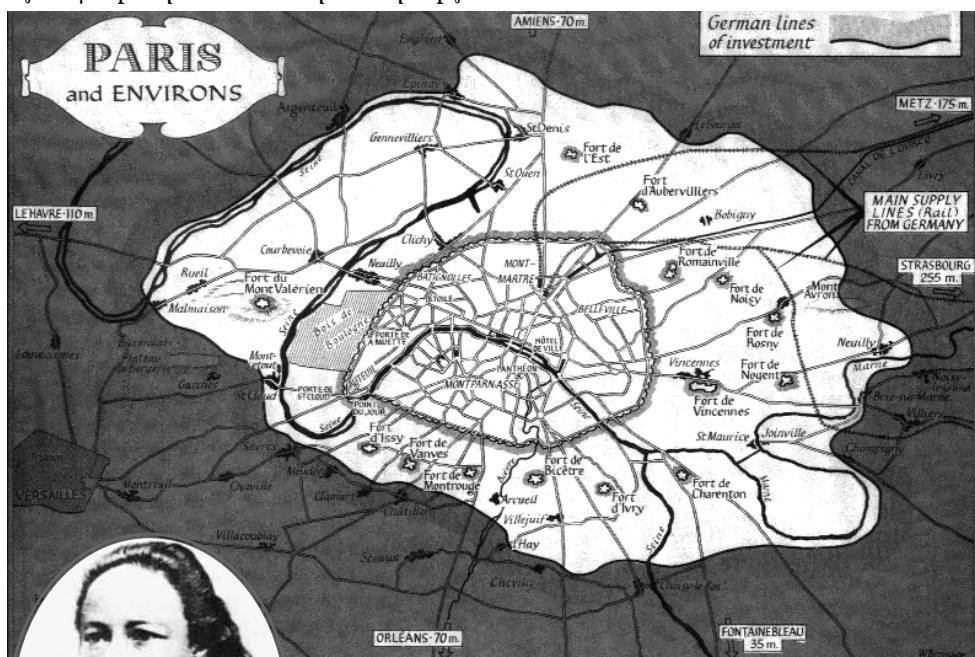
**ο ρ ι σ μ έ ν ε ς
σ ο σ ι α λ ί σ τ ρ ι ε ς
γ υ ν α ί κ ε ς** συστάθηκε η

φεμινιστική οργάνωση **Ένωση Γυναικών για την
υπεράσπιση του Παρισιού και τη φροντίδα
των τραυματιών**. Πιστεύοντας ότι η απελευθέρωση
από την πατριαρχία μπορούσε να έρθει μόνο με τον
παγκόσμιο αγώνα κατά του καπιταλισμού, ζητούσαν
ισότητα των φύλων, ισότητα μισθών, δικαίωμα στο

διαζύγιο για τις γυναίκες και ελεύθερη, μη εκκλησιαστική εκπαίδευση για τα κορίτσια. Στις διεκδικήσεις τους επίσης υπήρχε η άρση του διαχωρισμού μεταξύ παντρεμένων και μη γυναικών, των υιοθετημένων και φυσικών παιδιών, η απαγόρευση της πορνείας. Αν και στο συμβούλιο της Κομμούνας δεν υπήρχε γυναικεία παρουσία, η **Ένωση Γυναικών** δρούσε μέσα σε πολλές κοινοτικές επιτροπές και διοργάνωσε πολλά συνεταιριστικά εργαστήρια. Και είναι αξιοσημείωτο, επίσης, ότι παρ' όλη τη δραστηριότητά της, η Ένωση Γυναικών δεν διεκδίκησε το δικαίωμα εκλογής και ψήφου για τις γυναίκες.

Τα περισσότερα κοινωνικά ζητήματα, πάντως, αναλήφθηκαν από τα κατά τόπους **Διαμερίσματα** της πόλης. Το **Συμβούλιο της Κομμούνας**, που ήταν **άμεσα ανακλητό** από τους Παριζιάνους, ασχολήθηκε με τα κυρίαρχα ζητήματα που απασχολούσαν το σύνολο της πόλης και ιδίως τον στρατιωτικό τομέα. Τα επιμέρους διαμερίσματα της πόλης με τα δικά τους συμβούλια και επιτροπές φρόντιζαν, σε συνεργασία με την Κομμούνα, για ζητήματα που αφορούσαν από την διατροφή και την υγεία μέχρι την εκπαίδευση και την εργασία.

Ο κόσμος ήθελε να τα αγκαλιάσει όλα μεμιάς: τις τέχνες, τις επιστήμες, την λογοτεχνία, τις ανακαλύψεις. Η ζωή έβραζε. Όλοι βιάζονταν να ξεφύγουν απ' τον παλιό κόσμο.

Λουίζ Μισέλ, Αναμνήσεις

Τα διατάγματα

29 Μάρτη:

Κατάργηση της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας και του τακτικού στρατού. Δημιουργία Εθνοφρουράς, αποτελούμενης από "όλους τους ικανούς άντρες". Καθιέρωση του ασυμβίβαστου της υπηρεσίας στην Κομμούνα και στην κυβέρνηση των Βερσαλλιών. Τρίμηνη απαγόρευση των εξώσεων και επιστροφή του ενοικίου του Μάρτη. Απαγόρευση πώλησης των ενεχυριασμένων αντικειμένων.

30 Μάρτη:

Αποφλιτισμός των "νομιμοφρόνων" Εθνοφρουρών.

2 Απρίλη:

Κατάργηση των τυχερών παιχνιδιών.

3 Απρίλη:

Χωρισμός της εκκλησίας από το κράτος. Κατάργηση του εκκλησιαστικού προϋπολογισμού. Δημοτικοποίηση των εκκλησιαστικών ακινήτων.

4 Απρίλη:

Επικύρωση της εκλογής του Γερμανού Leo Frankel στην Κομμούνα. Διακήρυξη της παγκοσμιοτήτας της.

6 Απρίλη:

Δημόσια καταστροφή της λαιμητόμου. Καθιέρωση των αντιποίνων ενάντια στους αντεπαναστάτες και του θεσμού της ομηρείας.

9 Απρίλη:

Απελευθέρωση όσων κρατούμενων κρατούνται χωρίς κατηγορία.

12 Απρίλη:

Κατάργηση των διώξεων για διαμαρτυρημένα γραμμάτια.

15 Απρίλη:

Καθιέρωση της δημοσιότητας των συνεδριάσεων της Κομμούνας.

16 Απρίλη:

Δημιουργία επιτροπής καταγραφής των εγκαταλελειμμένων από τους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων για την αποκατάσταση της λειτουργίας τους από τους εργάτες.

20 Απρίλη:

Απαγόρευση της νυχτερινής εργασίας των εργαζόμενων αρτοποιών.

26 Απρίλη:

Κατάργηση των προνομίων των δημοσίων υπαλλήλων. Καθορισμός της αμοιβής τους. Διορισμός επιτροπής για τη δημιουργία "Ελεύθερων Πανεπιστημίων". Διορισμός επιτροπής για την αναδιοργάνωση των πολιτικών δικαστηρίων.

27 Απρίλη:

Πλήρης κατάργηση της ποινική και αστικής δικαιοδοσίας των επιχειρηματιών στους χώρους δουλειάς. Κατάργηση του δικαιώματος των προστίμων και επιστροφή όλων είχαν εισπραχθεί.

Καθιέρωση της ασυλίας των ξένων απέναντι στις κατασχέσεις.

28 Απρίλη:

Κατάργηση της διάκρισης "νόμιμων" και "μη νόμιμων" συζύγων των Εθνοφρουρών στην είσπραξη του οικογενειακού επιδόματος.

Καθιέρωση δωρεάν παιδείας, διορισμός επιτροπής για την αναδιοργάνωσή της.

Μέτρα για την καταπολέμηση της πορνείας με την ταυτόχρονη προστασία των πορνών.

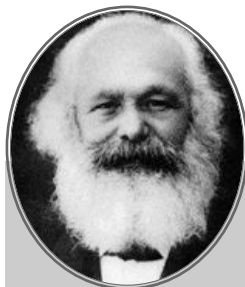
4 Μάη:

Κατάργηση των πολιτικών και επαγγελματικών όρκων.

7 Μάη:

Καταστροφή του Παρεκκλησιού για τον Εξαγνισμό για την εκτέλεση του Λουδοβίκου του 16ου.

Δωρεάν επιστροφή όλων των αντικειμένων αξίας κάτω των 20 φράγκων που είχαν ενεχυριαστεί μετά τις 25 Απρίλη.

Το σημαντικότερο κοινωνικό μέτρο της Κομμούνας ήταν η ίδια η ύπαρξή της.

Καρλ Μαρξ, Ο Εμφύλιος Πόλεμος στην Γαλλία.

Η Παρισινή Κομμούνα

Πέτρος Κροπότκιν

*Ι. Η θέση της Κομμούνας
στην σοσιαλιστική εξέλιξη*

Στις 18 Μαρτίου του 1871, ο λαός του Παρισιού ξεσηκώθηκε εναντίον μιας μισθής και απεχθούς κυβέρνησης και κήρυξε την πόλη ανεξάρτητη, ελεύθερη και κυρία της μοίρας της.

Αυτή η ανατροπή της κεντρικής εξουσίας έγινε δίκως να κάνουν την εμφάνισή τους τα συνήθη φαινόμενα μιας επανάστασης: την ημέρα εκείνη ούτε πυροβολισμοί έπεσαν, ούτε αίμα χύθηκε στα οδοφράγματα. Όταν ο ένοπλος λαός βγήκε στους δρόμους, οι κυβερνώντες τράπηκαν σε φυγή: ο στρατός έφυγε από την πόλη και οι γραφειοκράτες κατέφυγαν εσπευσμένα στις Βερσαλλίες, παίρνοντας μαζί τους ό,τι μπορούσαν να κουβαλήσουν. Η κυβέρνηση εξατμίστηκε σαν τα λιμνάζοντα νερά ενός βάλτου από το φύσημα της ανοιξιάτικης αύρας και στις 18 Μαρτίου η μεγάλη πόλη του Παρισιού απαλλάχτηκε από το μiasma που την κηλίδωνε δίκως τα παιδιά της να έχουν χύσει έστω και μία σταγόνα αίμα.

Ωστόσο, η επανάσταση, που έγινε με αυτόν τον τρόπο, εγκαινίασε μια νέα εποχή στην αλληλουχία των επαναστάσεων, μέσω των οποίων οι λαοί πορεύονται από τη δουλεία προς την ελευθερία. Μια νέα ιδέα γεννήθηκε με το όνομα Παρισινή Κομμούνα, για ν' αποτελέσει το σημείο εκκίνησης των μελλοντικών επαναστάσεων.

Όπως συμβαίνει πάντα με τις μεγάλες ιδέες, έτσι κι αυτή δεν ήταν καρπός της σκέψης ενός φιλοσόφου ή ενός ατόμου: γεννήθηκε από το συλλογικό πνεύμα, ξεπήδησε από την καρδιά ενός ολόκληρου λαού. Όμως, στην αρχή η ιδέα αυτή ήταν συγκεχυμένη και πολλοί από αυτούς που την έθεσαν σε εφαρμογή και που έδωσαν τη ζωή τους για αυτήν δεν τη φαντάστηκαν αρχικώς έτσι όπως την εννοούμε εμείς σήμερα- δεν είχαν συνειδητοποιήσει το όλο εύρος της επανάστασης που εγκαινίαζαν, της γονιμότητας της νέας αρχής που προσπαθούσαν να την κάνουν πράξη. Μόνον όταν άρχισαν να θέτουν σε εφαρμογή αυτή τη νέα αρχή έγινε σιγά – σιγά αντιληπτή από αυτούς

η σημασία της για το μέλλον μόνον όταν άρχισαν να την επεξεργάζονται θεωρητικά απέκτησε αυτή η νέα αρχή συγκεκριμένο και ακριβές περιεχόμενο και έγινε αντιληπτή σε όλη της τη διαύγεια, την ομορφιά, τη δικαιοσύνη και τη σημασία των συνεπειών της.

Από τον καιρό που ο σοσιαλισμός έκανε ένα νέο άλμα προς τα εμπρός στη διάρκεια των πέντε-έξι χρόνων που προηγήθηκαν της Κομμούνας, ένα προπάντων ζήτημα απασχολούσε όσους πραγματεύονταν την επικείμενη κοινωνική επανάσταση. Ήταν το ζήτημα να βρεθεί η μορφή της πολιτικής οργάνωσης των κοινωνιών που ευνοεί περισσότερο αυτή τη μεγάλη οικονομική επανάσταση, την οποία σημερινή εποχή που πρέπει να οδηγήσει στην κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας και στην κοινή κατοχή όλου του κεφαλαίου που συσώρευσαν οι προηγούμενες γενιές.

Η Διεθνής Ένωση Εργαζομένων έδωσε την εξής απάντηση: η οργάνωση, είπε, δεν πρέπει να περιοριστεί σε ένα μόνον έθνος· πρέπει να υπερβεί τα τεχνητά σύνορα. Και σύντομα αυτή η μεγάλη ιδέα μπήκε στην καρδιά των ανθρώπων και κυρίευσε το πνεύμα τους. Και παρότι δέχθηκε έκτοτε ανηλεή επίθεση από τις συνδυασμένες προσπάθειες όλων των αντιδραστικών, επέζησε· και όταν οι κραυγές του εξεγερμένου λαού συντρίψουν ό,τι εμποδίζει την ανάπτυξη της θα επανεμφανιστεί δυνατότερη από κάθε άλλη φορά.

Έμενε όμως ακόμη να μάθουμε ποια θα ήταν τα συστατικά μέρη αυτής της τεράστιας Ένωσης.

Σε αυτό το ερώτημα δόθηκαν δύο απαντήσεις, κάθε μια από τις οποίες αποτελούσε έκφραση ενός ξεχωριστού ρεύματος σκέψης: το λαϊκό κράτος, έλεγε το ένα, η αναρχία, έλεγε το άλλο.

Σύμφωνα με τους γερμανούς σοσιαλιστές, το κράτος θα έπρεπε να πάρει υπό την κατοχήν του όλον το συσσωρευμένο πλούτο και να το δώσει στις εργατικές ενώσεις, και, ακόμη περισσότερο, να οργανώσει την παραγωγή και την ανταλλαγή, και να μεριμνήσει εν γένει για τη ζωή και τη λειτουργία της κοινωνίας.

Σε αυτό, η πλειονότητα των λατίνων σοσιαλιστών, οι οποίοι έχουν μεγάλη πείρα, απάντησαν ότι ένα τέτοιο κράτος — ακόμη κι αν δεχθούμε ότι είναι ποτέ δυνατό να υπάρξει — θα ήταν η χειρότερη μορφή τυραννίας, και αντιπαρέθεταν σε αυτό το ιδεώδες, που αποτελούσε αντίγραφο του παρελθόντος, ένα νέο ιδεώδες, την αν-αρχία, δηλαδή την πλήρη κατάργηση των Κρατών και την οργάνωση από το απλό στο σύνθετο διαμέσου της ελεύθερης ομοσπονδιοποίησης των λαϊκών δυνάμεων — των παραγωγών και των καταναλωτών.

Έγινε σύντομα αποδεκτό από πολλούς, ακόμη κι από ορισμένους «Κρατιστές» που ήσαν διαποτισμένοι από προλήψεις, ότι η Αναρχία μια οργάνωση κατά πολύ αυτήν στην οποία λαϊκό Κράτος· ωστόσο, αναρχικό ιδεώδες μακριά μας, ώστε δε θα ασχολούμαστε προς το Από την άλλη μεριά, η εσπερίο μιας μεστής και διατύπωσης που να τις αφετηρίες της, να έννοιες της και να υποστηρίζεται από μια πραγματικά υπαρκτή τάση ανάμεσα στους ανθρώπους. Η ομοσπονδία των ενώσεων των εργατών και των καταναλωτών, πέρα από σύνορα και ανεξάρτητα από τα τωρινά κράτη, φαινόταν ακόμη πολύ συγκεχυμένη· και την ίδια στιγμή γινόταν εύκολα αντιληπτό ότι η ομοσπονδία αυτή δεν μπορούσε να αντιληφθεί όλη την ποικιλία των ανθρωπίνων εκφάνσεων. Απαιτείτο μια διατύπωση διαυγέστερη, πιο κατανοητή και γερά ριζωμένη στην αντικειμενική πραγματικότητα.

Αν επρόκειτο απλώς για την επεξεργασία μιας θεωρίας θα τους λέγαμε ότι οι θεωρίες, ως θεωρίες, δεν έχουν και μεγάλη σημασία! Στο μέτρο όμως που μια νέα ιδέα δεν έχει βρει μια σαφή και συγκεκριμένη έκφραση που να πηγάζει από την πραγματικότητα, δεν μπορεί και να κυριεύσει το πνεύμα των ανθρώπων, να τους εμπνεύσει ώστε να ριχτούν σε έναν αποφασιστικό αγώνα. Οι άνθρωποι δε ρίχνονται στην αναζήτηση του άγνωστου αν δεν έχουν μια θετική και σαφώς διαμορφωμένη ιδέα που να τους χρησιμεύει ως εφαλτήριο, ας πούμε, για τα πρώτα τους βήματα.

Και είναι η ίδια η ζωή που θα υποδείξει αυτά τα πρώτα βήματα.

Για πέντε ολόκληρους μήνες το Παρίσι, αποκομμένο λόγω της πολιορκίας, έζησε τη δική του ζωή και γνώρισε τον τεράστιο οικονομικό, διανοητικό και ηθικό πλούτο που διαθέτετε- είδε και κατάλαβε τη δύναμη της ανάληψης πρωτοβουλιών. Είδε συνάμα ότι η συμμορία των πολυλογάδων που κατέλαβε την εξουσία δεν είχε πώς να οργανώσει είτε την άμυνα της Γαλλίας, είτε την εσωτερική ανάπτυξη. Είδε την κεντρική κυβέρνηση να στρέφεται ενάντια σε κάθε εκδήλωση πνεύματος μιας μεγάλης πόλης. Κατάλαβε κάτι ακόμη: την αδυναμία κάθε κυβέρνησης να αποτρέψει ή να καταστροφές ή να διευκολύνει την πορεία μιας ραγδαίας εξέλιξης. Στη διάρκεια της πολιορκίας έζησε σε συνθήκες τρομερής στέρσης, στέρσης των εργατών και των υπερασπιστών της πόλης, δίπλα στην προκλητική πολυτέλεια των αργόσχολων,¹ και είδε να αποτυγχάνουν — εξ αιτίας της κεντρικής εξουσίας — όλες του οι προσπάθειες να βάλει τέλος σε αυτό το σκανδαλώδες καθεστώς. Όποτε ο

1 (σ.τ.μ.) Στο πολιορκημένο Παρίσι το 1870 φαγώθηκαν 1.200 σκύλοι, 5.000 γάτες, 65.000 αλόγα, όλα τα ποντίκια της πόλης και όλα τα ζώα του τοπικού ζωολογικού κήπου.

λαός ήθελε να κάνει ένα άλμα εμπρός, η κυβέρνηση βάρυνε τις αλυσίδες του, δένοντας του μια σιδερένια μπάλα στα πόδια- γεννήθηκε έτσι αβίαστα η ιδέα ότι το Παρίσι έπρεπε να συγκροτηθεί σε ανεξάρτητη Κομμούνα, ικανή να υλοποιήσει εντός των τειχών του αυτό που υπαγόρευε το πνεύμα του λαού!

Αυτή η λέξη, Η ΚΟΜΜΟΥΝΑ, βγήκε τότε από κάθε στόμα.

Η Κομμούνα του 1871 δε μπορούσε να είναι τίποτε περισσότερο από μια πρώτη προσπάθεια. Γεννημένη στο τέλος ενός πολέμου, κυκλωμένη από δύο στρατούς έτοιμους να συνεργαστούν για να συντρίψουν το λαό, δεν τόλμησε να βαδίσει αταλάντευτα στο μονοπάτι της οικονομικής επανάστασης- δεν αυτοανακηρύχτηκε θαρραλέα σοσιαλιστική, ούτε προέβη στην απαλλοτρίωση των κεφαλαίων ή στην αναδιοργάνωση της εργασίας, ούτε καν κατέγραψε το συνολικό πλούτο της πόλης. Δε διέρρηξε τους δεσμούς της με την παράδοση του Κράτους, της αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης, και δεν επεδίωξε να εδραιώσει εντός της εκείνη την οργάνωση από το απλό στο σύνθετο, την οποία εγκαινίασε όταν ανακήρυξε την ανεξαρτησία και την ελεύθερη ομοσπονδία των Κομμούνων. Ωστόσο, είναι σίγουρο ότι αν η Παρισινή Κομμούνα διαρκούσε λίγους μήνες ακόμη θα είχε αναπόφευκτα οδηγηθεί εκ των πραγμάτων να κάνει τις δύο αυτές επαναστάσεις. Ας μη λησμονούμε ότι η αστική τάξη χρειάστηκε μια επαναστατική περίοδο τεσσάρων ετών για ν' αντικαταστήσει μια μετριοπαθή μοναρχία με μια αστική δημοκρατία, και δε θα έπρεπε να μας ξαφνιάζει που ο λαός του Παρισιού δεν κάλυψε με ένα μόνο

βήμα την απόσταση που χώριζε την αναρχική Κομμούνα από την κυβέρνηση των ληστών. Ας μη λησμονούμε επίσης ότι η επικείμενη επανάσταση, η οποία στη Γαλλία αλλά και στην Ισπανία θα είναι κοινοτιστική, θα συνεχίσει το έργο της Παρισινής Κομμούνας από το σημείο εκείνο που το σταμάτησαν οι σφαγές του στρατού των Βερσαλλιών.

Η Κομμούνα υπέκυψε και γνωρίζουμε πώς εκδικήθηκε η αστική τάξη για το φόβο που της προκάλεσε ο λαός όταν ξέφυγε από τον ζυγό των κυβερνώντων. Αποδείχτηκε ότι στη σύγχρονη κοινωνία υπάρχουν στην πραγματικότητα δύο μόνο τάξεις: από τη μια μεριά οι άνθρωποι που εργάζονται, που δίνουν στον αστό πάνω από το μισό από ό,τι παράγουν, και που μολταυτά συγχωρούν πολύ εύκολα τα εγκλήματα των αφεντικών τους- από την άλλη, οι αργόσχολοι, οι χορτάτοι, οι παρακινούμενοι από τα ένστικτα άγριου θηρίου, μισούν τους σκλάβους τους κι είναι έτοιμοι να τους σφάξουν σα να είναι θηράματα.

Μόλις περικύκλωσαν το λαό του Παρισιού και μόλις έφραξαν κάθε οδό διαφυγής, αμόλησαν τους αποκτηνωμένους από τη στρατώνα και το κρασί στρατιώτες και τους είπαν δημόσια στο κοινοβούλιο: «Σκοτώστε αυτούς τους λύκους, τις λύκαινες και τα λυκόπουλα!»

Και στο λαό είπαν:

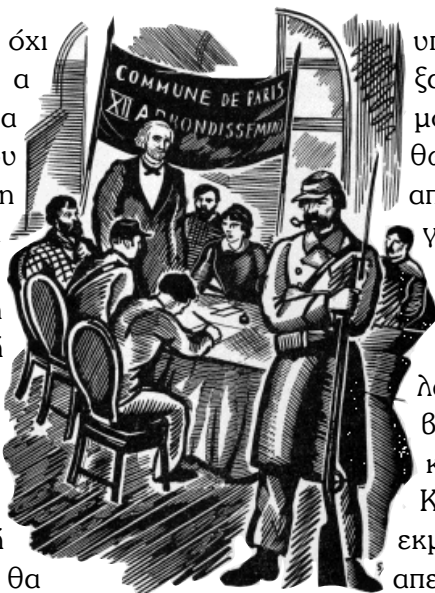
Ό,τι κι αν κάνεις, θα χαθείς! Αν σε πιάσουμε με όπλα στα χέρια — θάνατος! Αν παραδώσεις τα όπλα — θάνατος! Αν τα χρησιμοποιήσεις — θάνατος! Αν ζητήσεις έλεος -θάνατος! Όπου κι αν στραφείς, δεξιά, αριστερά, εμπρός, πίσω, πάνω, κάτω — θάνατος! Δεν είσαι μόνο εκτός νόμου αλλά και εκτός ανθρωπότητας. Ούτε η ηλικία, ούτε το φύλο θα σώσουν εσένα ή τους δικούς σου. Θα πεθάνεις, αλλά πρώτα θα γευτείς το ψυχορράγημα της γυναίκας σου, της αδερφής σου, της μάνας σου, της κόρης σου, τον γιου σου, ακόμη και του νεογέννητου σου! Θα βγάλουμε ενώπιον σου τον πληγωμένο από το

ασθενοφόρο, θα τον λιανίσουμε με την ξιφολόγχη και θα τον τσακίσουμε με τον υποκόπανο. Θα τον αρπάξουμε από το σπασμένο του πόδι ή από το χέρι του που αιμορραγεί, ενόσω θα έχει τις αισθήσεις του, και θα τον πετάξουμε στο χαντάκι σαν ένα σάκο απορριμμάτων που ουρλιάζει κι υποφέρει. Θάνατος! Θάνατος! Θάνατος!

Κι ύστερα, μετά το φρενιασμένο όργιο πάνω στους σωρούς των πωμάτων, μετά τη μαζική εξολόθρευση, ακολούθησε η πιο βάρβαρη και μικρόψυχη εκδίκηση, που διαρκεί ακόμη — η «γάτα με τις εννιά ουρές», οι δακτυλήθρες, το αλυσόδεμα στα αμπάρια των πλοίων, οι μαστιγώσεις και τα δια ροπάλου κτυπήματα των δεσμοφυλάκων, οι προσβολές, η πείνα, όλες οι εξεζητημένες βαρβαρότητες.

Θα λησμονήσει άραγε ποτέ ο κόσμος αυτά τα σπουδαία κατορθώματα;...

«Νικημένη αλλά όχι
Κ ο μ μ ο ύ ν α
Και δεν είναι πια
συντριμμένων, που
τους μια όμορφη
«Κομμούνα» έχει
και συγκεκριμένους
Επανάστασης, η
μας. Η ιδέα αυτή
παρέχει ένα
υπολογίζουμε μετά
γενιά θα κάνει την
μέσα στην
τέρμα στην ποταπή
αστούς, θα

υποταγμένη», η
ξαναγεννιέται σήμερα.
μόνον ένα όνειρο των
θωπεύει στη φαντασία
απατηλή ελπίδα. Όχι! Η
γίνεται σήμερα ο ορατός
στόχος της
οποία βρυχάται δίπλα
διαπνέει τις μάζες, τους
λάβαρα, και
βεβαιότιπος ότι η τωρινή
κοινωνική επανάσταση
Κομμούνα, θα θέσει
εκμετάλλευση από τους
απελευθερώσει το λαό από

το ζυγό του Κράτους και θα εγκαινιάσει στην εξέλιξη του ανθρώπινου είδους μια νέα περίοδο ελευθερίας, ισότητας και αλληλεγγύης.

2 Παίρνουμε το απόσπασμα αυτό από τη Λαϊκή και Κοινοβουλευτική Ιστορία της Παρισινής Κομμούνας, του Arthur Arnould, ένα έργο που με μεγάλη μας ευχαρίστηση θέτουμε υπ' όψη των αναγνωστών μας.

II. Πώς η Κομμούνα απέτυχε να υλοποιήσει τον αληθινό της σκοπό, προβάλλοντάς τον, ωστόσο, ενώπιον όλου του κόσμου

Μας χωρίζει ήδη μία δεκαετία από την ημέρα που ο λαός του Παρισιού, ανατρέποντας την προδοτική κυβέρνηση που είχε καταλάβει την εξουσία μετά την πώση του Αυτοκρατορικού καθεστώτος, συγκροτήθηκε σε Κομμούνα και διεκήρυξε την απόλυτη ανεξαρτησία του. Κι ωστόσο, εξακολουθούμε να στρέφουμε το βλέμμα μας προς τις 18 Μαρτίου του 1871, και από αυτή την ημέρα έχουμε τις καλύτερες αναμνήσεις μας: το προλεταριάτο των δύο κόσμων θα γιορτάσει πανηγυρικά την επέτειο αυτής της αξέχαστης ημέρας και αύριο βράδυ εκατοντάδες χιλιάδες καρδιές εργατών θα χτυπήσουν συντονισμένα, αδελφωμένες, πέρα από σύνορα κι ωκεανούς, στην Ευρώπη, στις Η.Π.Α. και τη Νότιο Αμερική, σε ανάμνηση της εξέγερσης του παρισινού προλεταριάτου.

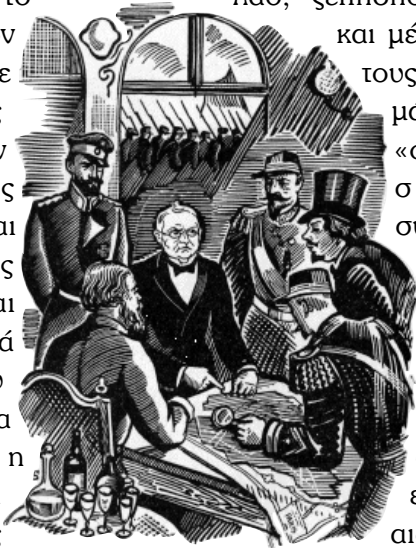
Γεγονός είναι ότι η ιδέα για την οποία έχυσε το αίμα του στο Παρίσι το γαλλικό προλεταριάτο και για την οποία υπέφερε στις ακτές της Νέας Καληδονίας, είναι μία από αυτές τις ιδέες που εμπεριέχουν οι ίδιες μια ολόκληρη επανάσταση, μια γενική ιδέα που μπορεί να σκεπάσει με τις πυκνές της σημαίας της όλες τις επαναστατικές τάσεις των λαών που πορεύονται προς τη χειραφέτηση τους.

Αν περιοριστούμε να παρατηρήσουμε μόνο τα συγκεκριμένα και απά επιτεύγματα της Παρισινής Κομμούνας, θα πρέπει ασφαλώς να πούμε ότι αυτή η ιδέα δεν είχε αρκετό εύρος, ότι περιελάμβανε ένα πολύ μικρό μόνο τμήμα του επαναστατικού προγράμματος. Αν όμως, αντιθέτως, παρατηρήσουμε το πνεύμα που ενέπνεε τις λαϊκές μάζες του κινήματος της 18ης Μαρτίου, τις τάσεις που προσπαθούσαν να βγουν στην επιφάνεια και που δεν πρόλαβαν να πραγματοποιηθούν γιατί είχαν ήδη θαφτεί κάτω από τους σωρούς των πωμάτων πριν ακόμη ανθίσουν, τότε θα καταλάβουμε την όλη σημασία του κινήματος και τη συμπάθεια που εμπνέει στην ψυχή των

εργατικών μαζών και των δύο κόσμων. Η Κομμούνα συναρπάζει τις καρδιές όχι με ό,τι έκανε αλλά με ό,τι υπόσχεται να κάνει κάποια ημέρα.

Από πού πηγάζει αυτή η ακαταμάχητη δύναμη που έλκει τη συμπάθεια όλων των καταπιεσμένων μαζών για το κίνημα του 1871; Ποια ιδέα αντιπροσωπεύει η Παρισινή Κομμούνα; Και γιατί η ιδέα αυτή είναι τόσο ελκυστική στους προλετάριους όλων των χωρών και όλων των εθνικοτήτων;

Η απάντηση είναι απλή. Η επανάσταση του 1871 ήταν ένα κατεξοχήν λαϊκό κίνημα. Έγινε από τον ίδιο το λαό, ξεπήδησε αυθόρμητα από τους κόλπους των μαζών και μέσα σε αυτή τη μεγάλη λαϊκή μάζα βρήκε τους υποστηρικτές της, τους ήρωες της και τους μάρτυρες της — κι αυτόν ακριβώς τον «οχλοκρατικό» χαρακτήρα της δε θα της συγχωρέσει ποτέ η αστική τάξη. Και συγχρόνως, η κινητήριοις ιδέα αυτής της επανάστασης — συγκεκριμένη, είναι αλ ή θ ε ι α , ασυνειδητοποιήσιμη ίσως, αλλά εν τούτοις μια ιδέα εκδηλωμένη, που διαπερνούσε κάθε της πράξη — είναι η ιδέα τ η ς κοινωνικής επανάστασης, η ο π ο ί α προσπαθεί εν τέλει να εγκαθιδρύσει έπειτα από τόσους πολλούς αιώνες αγώνων την αληθινή ελευθερία και την αληθινή ισότητα όλων των ανθρώπων.

Ήταν η επανάσταση του «όχλου», που βάδιζε προς την κατάκτηση των δικαιωμάτων του.

Είναι αλήθεια ότι προσπάθησαν και προσπαθούν ακόμη να διαστρεβλώσουν το αληθινό νόημα αυτής της επανάστασης και να την παρουσιάσουν σα μια απλή απόπειρα να ανακτήσει το Παρίσι την ανεξαρτησία του και να συγκροτηθεί έτσι ένα μικρό Κράτος εντός της Γαλλίας. Τίποτε όμως δεν απέχει περισσότερο από την αλήθεια. Το Παρίσι δεν προσπάθησε ν' απομονωθεί από την υπόλοιπη Γαλλία, και πολύ περισσότερο να την καταλάβει με τη δύναμη των όπλων δεν ήθελε να κλειστεί στα τείχη του σαν τον Βενεδικτίνο στο μοναστήρι του· δεν εμπνεόταν από ένα πνεύμα στενά τοπικιστικό. Αν

διεκδίκησε την ανεξαρτησία του, αν θέλησε να εμποδίσει την επέμβαση κάθε κεντρικής εξουσίας στις υποθέσεις του, το έκανε γιατί έβλεπε αυτήν την ανεξαρτησία ως μέσον που θα του επέτρεπε να επεξεργαστεί ήσυχα τις βάσεις της μελλοντικής οργάνωσης και να πραγματοποιήσει εντός του την κοινωνική επανάσταση — μια επανάσταση που θα μετασχημάτιζε πλήρως το όλο σύστημα παραγωγής και ανταλλαγής, θεμελιώνοντας το στη δικαιοσύνη· που θα τροποποιούσε ολότελα τις ανθρώπινες σχέσεις, εδραιώνοντας τες στην ισότητα· και που θα έπλαθε εκ νέου την ηθική της κοινωνίας μας βάσει των αρχών της ισοτιμίας και της αλληλεγγύης.

Για το λαό του Παρισιού η ανεξαρτησία της Κομμούνας δεν ήταν παρά ένα μέσον, και σκοπός ήταν η κοινωνική επανάσταση.

Αυτός ο σκοπός θα είχε ασφαλώς επιτευχθεί αν η επανάσταση της 18ης Μαρτίου είχε καταφέρει να ακολουθήσει ελεύθερα την πορεία της κι αν οι φονιάδες των Βερσαλλιών δεν είχαν πετσοκόψει, μαχαίρωσει, ξεκοιλιάσει το λαό πυροβολήσει και τον Παρισιού. Από τις πρώτες ήδη ημέρες της ανεξαρτησίας του, ο λαός του Παρισιού είχε ως μέλημα του να βρει μια ξεκάθαρη και κατανοητή από όλους ιδέα, η οποία θα συνοψιζε σε λίγες λέξεις αυτό που έπρεπε να γίνει για να επιτευχθεί η επανάσταση. Όμως μια μεγάλη ιδέα δε βλασταίνει σε μία ημέρα, όσο γρήγορα κι αν γίνεται η επεξεργασία και η προπαγάνδισή των ιδεών στη διάρκεια των επαναστατικών περιόδων. Απαιτείται πάντοτε ένας κάποιος χρόνος για ν' αναπτυχθούν, να διεισδύσουν στις μάζες και να γίνουν πράξη, κι αυτόν το χρόνο τον στερήθηκε η Παρισινή Κομμούνα.

Και δε στερήθηκε μόνον αυτό, γιατί τα τελευταία δέκα χρόνια οι ιδέες του σύγχρονου σοσιαλισμού διέρχονταν οι ίδιες μια μεταβατική περίοδο. Η Κομμούνα γεννήθηκε στο μεσοδιάστημα, ας πούμε, δύο περιόδων ανάπτυξης του σύγχρονου σοσιαλισμού. Το 1871 ο εξουσιαστικός, κυβερνητικός και λίγο-πολύ θρησκευτικός κομμουνισμός του 1848 δεν επηρέαζε πια τα πρακτικά και ελευθεριακά πνεύματα της εποχής μας. Πού να βρεθεί σήμερα

παριζιάνος που να κλειστεί εκουσίως σε ένα φαλανστήριο-στρατώνα; Από την άλλη μεριά, ο κολλεκτιβισμός, που θέλησε να ζεύξει στο ίδιο άρμα το σύστημα της μισθωτής εργασίας και τη συλλογική ιδιοκτησία, παρέμενε ακατανόητος, μη ελκυστικός και με μεγάλα προβλήματα όσον αφορά την πρακτική του εφαρμογή. Και ο ελεύθερος κομμουνισμός, ο αναρχοκομμουνισμός, μόλις που άρχιζε ν' ανατέλλει και δεν τολμούσε ακόμη να αντιμετωπίσει τις επιθέσεις των υμνητών του κυβερνητικού συστήματος.

Στα πνεύματα κυριαρχούσε η αναποφασιστικότητα, κι οι ίδιοι οι σοσιαλιστές, επειδή δεν είχαν μπροστά τους έναν καθορισμένο στόχο, δεν ήσαν αρκετά θαρραλέοι για να προχωρήσουν στην κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας. Αφέθηκαν έτσι να ξεγελαστούν από το επιχείρημα που επί αιώνες επαναλαμβάνουν οι απατεώνες: «Ας εξασφαλίσουμε πρώτα τη βλέπουμε τι μπορεί να γίνει.»

Να εξασφαλίσουμε πρώτα υπήρχε τρόπος να ελεύθερη Κομμούνα ιδιοκτησία! Λες και νικηθεί ο εχθρός δίχως η λαού να ενδιαφερθεί θρίαμβο της αντιλαμβανόμενη ότι αυτή φέρει την υλική, ηθική ευημερία για Προσπάθησαν πρώτα να Κομμούνα, αφήνοντας για αργότερα την κοινωνική επανάσταση, ενώ ο μόνος τρόπος για να προχωρήσουν ήταν να εδραιώσουν την Κομμούνα με την κοινωνική επανάσταση!

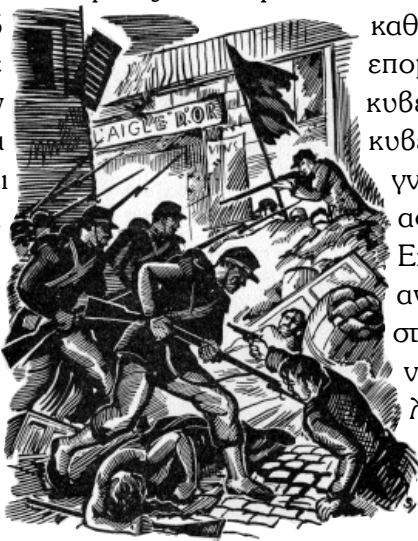

Το ίδιο έγινε και με την αρχή της διακυβέρνησης. Ανακηρύσσοντας την ελεύθερη Κομμούνα, ο λαός του Παρισιού διακήρυττε μια ουσιαστικά αναρχική αρχή· όμως, αφού την εποχή εκείνη η αναρχική ιδέα είχε ελάχιστα διαπεράσει το πνεύμα των ανθρώπων, ο λαός σταμάτησε στα μισά του δρόμου, και μέσα στην Κομμούνα τασσόταν ακόμη υπέρ της παλαιάς εξουσιαστικής αρχής, ορίζοντας ένα Συμβούλιο της Κομμούνας που ήταν

αντίγραφο των δημοτικών συμβουλίων.

Αν πράγματι δεχόμαστε ότι μια κεντρική κυβέρνηση είναι τελείως άχρηστη για τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ των Κομμούνων, τότε γιατί θα έπρεπε να δεχτούμε ότι είναι απαραίτητη η ύπαρξη της για τη ρύθμιση των αμοιβαίων σχέσεων των ομάδων που συγκροτούν την Κομμούνα; Κι αν αναθέτουμε στην ελεύθερη πρωτοβουλία των Κομμούνων το έργο της μεταξύ τους συνεννόησης για δραστηριότητες που θα αφορούν πολλές ταυτόχρονα πόλεις, τότε γιατί ν' αρνηθούμε αυτή την ίδια πρωτοβουλία στις ομάδες που αποτελούν μια Κομμούνα; Η ύπαρξη μιας κυβέρνησης εντός της Κομμούνας είναι εξίσου αδικαιολόγητη με την ύπαρξη μιας κυβέρνησης επί της Κομμούνας.

Όμως το 1871, ο λαός του Παρισιού, ο οποίος έχει ανατρέψει τόσες και τόσες κυβερνήσεις, έκανε μόλις την πρώτη του απόπειρα εξέγερσης ενάντια σε αυτό το σύστημα· αφέθηκε παρασυρθεί από τον και όρισε μια συνέπειες είναι λαός έστειλε τα παιδιά στο Δημαρχείο. τη χαρτούρα, κυβερνήσουν τη τους τους υπαγόρευε κινούνται μαζί με το συζητούν τη στιγμή να δράσουν, και έμπνευση που συνεχή επαφή με τις μάζες, οδηγήθηκαν στην απραξία. Παραλυμένα λόγω της απομάκρυνσης τους από την πηγή της επανάστασης, το λαό, παρέλυσαν με την σειρά τους τη λαϊκή πρωτοβουλία.

Έχοντας γεννηθεί σε μια μεταβατική περίοδο, τότε που οι ιδέες του σοσιαλισμού και της εξουσίας τροποποιούνταν βαθιά και έχοντας προκύψει από έναν πόλεμο, μέσα σε απομόνωση και υπό την απειλή πρωϊκών κανονιών, η Παρισινή Κομμούνα ήταν αναπόφευκτο να υποκύψει.

Πάντως, λόγω του εξαιρετικά λαϊκού της χαρακτήρα, εγκαινίασε μια νέα εποχή στην αλληλουχία των επαναστάσεων, και με τις ιδέες της αποτέλεσε τον προάγγελο της μεγάλης κοινωνικής επανάστασης. Οι ανήκουστες, θρασύδειλες και άγριες σφαγές, με τις οποίες η αστική τάξη γιόρτασε την πώση της, η φρικτή εκδικητική συμπεριφορά που επί εννιά χρόνια έδειχναν οι βασανιστές στους φυλακισμένους τους, αυτά τα καννιβαλιστικά όργια δημιούργησαν ανάμεσα στην αστική τάξη και το προλεταριάτο ένα χάσμα που ποτέ δε θα γεφυρωθεί. Στην επόμενη επανάσταση ο λαός θα ξέρει τι πρέπει να κάνει· θα γνωρίζει τι τον περιμένει αν δεν καταφέρει να πετύχει μια αποφασιστική νίκη και θα πράξει αναλόγως.

Πράγματι, γνωρίζουμε τώρα ότι την ημέρα που στη Γαλλία θα ξεπηδούν παντού εξεγερμένες Κομμούνες, ο λαός δε θα πρέπει να ορίσει μια κυβέρνηση κι ούτε θα πρέπει να περιμένει από αυτήν την κυβέρνηση να πάρει επαναστατικά μέτρα. Μόλις σαρώσει τα παράσιτα που τον απομυζούν θα πάρει ο ίδιος υπό την κατοχή του όλον τον κοινωνικό πλούτο για να τον καταστήσει κτήμα όλων σύμφωνα με τις αρχές του αναρχοκομμουνισμού. Και μόλις θα 'χει καταργήσει πλήρως την ιδιοκτησία, την κυβέρνηση και το Κράτος θα συγκροτηθεί ο ίδιος ελεύθερα βάσει των αναγκών που του υπαγορεύει η ίδια η ζωή. Σπάζοντας τις αλυσίδες της και ανατρέποντας τα είδωλα της, η ανθρωπότητα θα βαδίζει προς ένα καλύτερο μέλλον, όπου δε θα υπάρχουν ούτε αφεντικά ούτε σκλάβοι και όπου θα τιμούνται μόνον οι υψηλόφρονες

μάρτυρες, που πλήρωσαν με το αίμα τους και με τα όσα υπέφεραν γι' αυτές τις πρώτες απόπειρες χειραφέτησης, οι οποίες μας φωτίζουν στην πορεία μας προς την κατάκτηση της ελευθερίας.

III. Τα διδάγματα της Κομμούνας για τον σύγχρονο σοσιαλισμό

Οι γιορτές και οι δημόσιες συγκεντρώσεις που οργανώνονται στις 18 Μαρτίου σε όλες τις πόλεις όπου υπάρχουν συγκροτημένες σοσιαλιστικές ομάδες αξίζουν όλης μας της προσοχής, όχι μόνο γιατί αποτελούν εκδηλώσεις της στρατιάς των προλεταρίων αλλά και γιατί αποτελούν έκφραση των αισθημάτων που εμπνέουν τους σοσιαλιστές των δύο κόσμων. Με αυτόν τον τρόπο ψηφίζουν πολύ καλύτερα από ό,τι με κάθε λογής ψήφο που μπορεί κανείς να φανταστεί και διατυπώνουν τις επιδιώξεις τους με πλήρη ελευθερία, δίχως να αφήνονται να επηρεαστούν από τις εκλογικές τακτικές.

Πράγματι, σε αυτές τις συγκεντρώσεις οι προλεταριοί δεν αρκούνται πια να εγκωμιάζουν τον ηρωισμό του Παρισινού προλεταριάτου ή να ζητούν εκδίκηση για τις σφαγές του Μαΐου. Αναζωογονούνται ενθουμούμενοι τον ηρωικό αγώνα του Παρισιού, προχωρούν όμως πιο πέρα. Συζητούν για τα διδάγματα που πρέπει ν' αντλήσουν από την Κομμούνα του 1871 για την επερχόμενη επανάσταση· διερωτώνται για τα λάθη της Κομμούνας, όχι για να επικρίνουν αυτούς που τα έκαναν αλλά για να αποκαλύψουν με ποιον τρόπο

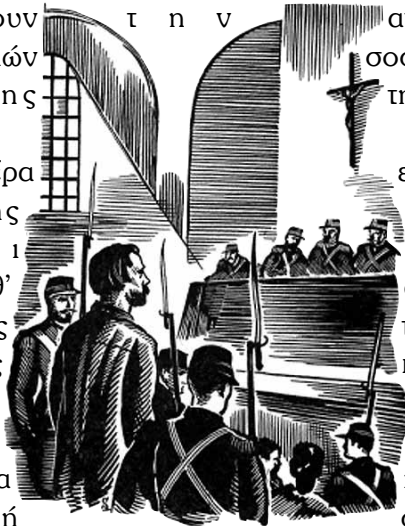

οι προλήψεις αναφορικά με την ιδιοκτησία και την εξουσία, προλήψεις που ήσαν κυρίαρχες τότε στις προλεταριακές οργανώσεις, εμπόδισαν την επαναστατική ιδέα να βλαστήσει, ν' αναπτυχθεί και να φωτίσει τον κόσμο όλον με τη ζωογόνο λάμψη της.

Τα διδάγματα του 1871 ωφέλησαν το προλεταριάτο όλου του κόσμου, και, συντρίβοντας τις παλιές τους προλήψεις, οι προλετάριοι έχουν ξεκάθαρα δηλώσει πώς εννοούν την δική τους επανάσταση.

Στο εξής είναι βέβαιο ότι η επόμενη εξέγερση των Κομμούνων δε θα συνιστά απλώς ένα κοινοτιστικό (communalist) κίνημα. Όσοι εξακολουθούν να νομίζουν ότι είναι απαραίτητο πρώτα να κηρυχθεί ανεξάρτητη η Κομμούνα και μετά να πραγματοποιηθούν εντός αυτής της Κομμούνας οικονομικές μεταρρυθμίσεις, έχουν ξεπεραστεί από την πρόοδο του λαϊκού πνεύματος. Οι Κομμούνες της επερχόμενης επανάστασης θα εξασφαλίσουν και θα συγκροτήσουν τ η ν ανεξαρτησία τους μέσω των επαναστατικών σοσιαλιστικών πράξεων και της κατάργησης της ατομικής ιδιοκτησίας.

Την ημέρα εκδίπλωσης ο ι το λαό και θ' α σ τ ι κ ή σ λόγω της την ημέρα - εξεγερμένος κ ά π ο ι α θα υ μ α σ τ ή

εκείνη που, ως συνέπεια της της επαναστατικής κατάστασης, κυβερνήσεις θα σαρωθούν από αποσυντεθεί το στρατόπεδο της τάξης, το οποίο τώρα συντηρείται προστασίας του Κράτους, εκείνη που δεν απέχει πολύ- ο λαός δε θα περιμένει έως ότου κυβέρνηση θεσπίσει με τη σοφία της κάποιες οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Θα καταργήσει ο ίδιος την ατομική ιδιοκτησία με μια βίαιη απαλλοτριώση, θέτοντας υπό την κατοχή του και στο όνομα ολόκληρου του λαού όλον τον κοινωνικό πλούτο που συσσωρεύθηκε από την εργασία των προηγούμενων γενεών. Δε θ' αρκεστεί ν' απαλλοτριώσει τους ιδιοκτήτες του κοινωνικού κεφαλαίου με ένα διάταγμα που θα έμενε νεκρό γράμμα: θα τον θέσει αμέσως υπό την κατοχή του και θα κατοχυρώσει τα δικαιώματα του χρησιμοποιώντας τον δίκως χρονοτριβή. Θ' αυτοοργανωθεί στα εργοστάσια για να συνεχίσει τη λειτουργία τους· θ' αντικαταστήσει το καλύβι του με την

υγιεινή κατοικία του αστού- θα οργανωθεί για να χρησιμοποιήσει αμέσως όλον τον πλούτο που είναι αποθηκευμένος στις πόλεις· θα τον θέσει υπό την κατοχή του σα να μην του τον είχε κλέψει ποτέ η αστική τάξη. Μόλις εκδιωχθεί ο μεγαλοβιομήχανος, ο οποίος λεηλατεί τον εργάτη, η παραγωγή θα συνεχιστεί, τα εμπόδια που την παρακωλύουν θα παραμεριστούν, η κερδοσκοπία που την σκοτώνει και η αταξία που την αποδιοργανώνει θα καταργηθούν και θα μετασχηματιστεί αυτή σύμφωνα με τις ανάγκες της στιγμής, δια μέσου της

ε λ ε ύ θ ε ρ η

εργάστηκε κανείς πρώτη χρονιά από τα χέρια των Ποτέ δεν έχουν όσο θα εργασία θα πρόοδος που αποτελεί πηγή Κομμούνα.

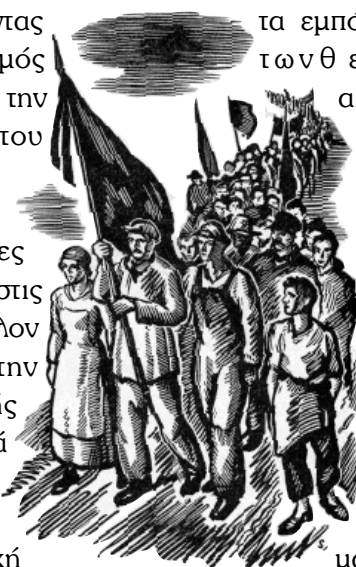

ώθησης που θα της δώσει η εργασία. «Ποτέ δεν στη Γαλλία όσο το 1793, την που είχε αποσπαστεί η γη ευγενών», λέει ο Μισελέ. εργαστεί οι άνθρωποι τόσο, εργαστούν την ημέρα που η ελευθερωθεί και κάθε θα κάνει ο εργαζόμενος θα ευημερίας για ολόκληρη την

Στο ζήτημα του κοινωνικού πλούτου αποπειράθηκαν να καθιερώσουν μια διάκριση και έφτασαν ακόμα και να διασπάσουν τη σοσιαλιστική παράταξη βάσει αυτής της διάκρισης. Η σχολή που σήμερα ονομάζεται κολλεκτιβιστική, υποκαθιστώντας τον κολλεκτιβισμό της παλαιάς Διεθνούς (ο οποίος ήταν απλώς αντιεξουσιαστικός κομμουνισμός) με ένα είδος δογματικού κολλεκτιβισμού, προσπάθησε να καθιερώσει μια διάκριση ανάμεσα σε κεφάλαιο, που χρησιμοποιείται για την παραγωγή, και σε πλούτο, που χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση των αναγκών της ζωής. Από τη μια μεριά, οι μηχανές, τα εργοστάσια, οι πρώτες ύλες, οι μεταφορές και η γη· από την άλλη, οι κατοικίες, τα επεξεργασμένα προϊόντα, ο ρουχισμός, τα τρόφιμα. Τα πρώτα θα γίνουν συλλογική ιδιοκτησία- τα δεύτερα, σύμφωνα με τους πολυμαθείς εκπροσώπους αυτής της σχολής, προορίζονται να παραμείνουν ατομική ιδιοκτησία.

Αποπειράθηκαν να καθιερώσουν αυτή τη διάκριση. Όμως η υγιής αίσθηση του λαού αντελήφθη γρήγορα τι κρυβόταν πίσω απ' αυτήν. Γιατί κατάλαβε ότι μια τέτοια διάκριση είναι απατηλή και είναι αδύνατο να εφαρμοστεί. Είναι

διάτρητη θεωρητικά και ανεπαρκής μπροστά στην πρακτική της ζωής. Οι εργαζόμενοι έχουν καταλάβει ότι το σπίτι που μας στεγάζει, το κάρβουνο και το γκάζι που καίμε, η τροφή που καίει η ανθρώπινη μηχανή για να διατηρεί τη ζωή, τα ρούχα που φορά ο άνθρωπος για να προφυλαχθεί, το βιβλίο που διαβάζει για να μορφωθεί, ακόμη και η ίδια η χαρά της ζωής, είναι τόσο αναπόσπαστα μέρη της ύπαρξης τους, τόσο αναγκαία για την επίτευξη της παραγωγής και για την προοδευτική ανάπτυξη της ανθρωπότητας, όσο και οι μηχανές, τα εργοστάσια, οι πρώτες ύλες και οι άλλοι συντελεστές παραγωγής. Κατάλαβαν ότι η διατήρηση της ατομικής ιδιοκτησίας γι' αυτό το είδος πλούτου σημαίνει τη διατήρηση της ανισότητας, της καταπίεσης, της εκμετάλλευσης, την εκ των προτέρων αναίρεση των αποτελεσμάτων της μερικής απαλλοτριώσης. Υπερπηδώντας τα εμπόδια που βάζει στο δρόμο τους ο κολλεκτιβισμός των θεωρητικών, προχωρούν κατευθείαν προς την απλούστερη και πρακτικότερη μορφή του αντιεξουσιαστικού κομμουνισμού.

Πράγματι, οι επαναστάτες διακηρύσσουν ξεκάθαρα στις συγκεντρώσεις τους το δικαίωμα τους σε όλον τον κοινωνικό πλούτο καθώς και την αναγκαιότητα κατάργησης της ατομικής ιδιοκτησίας τόσο για τα καταναλωτικά αγαθά όσο και για τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την αναπαραγωγή. «Την ημέρα της Επανάστασης θα θέσουμε υπό την κατοχή μας όλον τον πλούτο, όλα τα αγαθά που είναι αποθηκευμένα στις πόλεις και θα τα καταστήσουμε κτήμα όλων», λένε οι εκφραστές των εργατικών μαζών, και οι ακροατές τους το επιβεβαιώνουν με την ομόφωνη επιδοκιμασία τους.

«Αφήστε τον καθένα να πάρει ό,τι χρειάζεται κι ας είμαστε σίγουροι ότι στις αποθήκες των πόλεων μας θα υπάρχουν αρκετά τρόφιμα για να θρέψουν τον καθένα μέχρι την ημέρα που η ελεύθερη παραγωγή θα κάνει ένα νέο ξεκίνημα. Στα καταστήματα των πόλεων μας υπάρχουν αρκετά ρούχα για να ντυθεί όλος ο κόσμος, ενώ τώρα είναι στοιβαγμένα στα ράφια κι απούλητα, εν μέσω γενικής φτώχειας. Αρκετά είναι επίσης και τα αντικείμενα πολυτελείας, και μπορεί ο καθένας να διαλέξει σύμφωνα με τα γούστα του.»

Κρίνοντας από αυτά που λέγονται στις συγκεντρώσεις, να πώς η μάζα των προλεταρίων ονειρεύεται την επανάσταση: **άμεση εγκαθίδρυση του αναρχοκομμουνισμού και ελεύθερη οργάνωση της αναπαραγωγής.** Αυτά τα δύο πράγματα έχουν καθοριστεί, και απ' αυτή την άποψη οι Κομμούνες της Επανάστασης, η οποία πλησιάζει, δε θα επαναλάβουν τα λάθη των προδρόμων τους, που, έχοντας χύσει τόσο γενναϊόδωρα το αίμα τους, άνοιξαν το δρόμο για το μέλλον.

Δεν έχει όμως γίνει ακόμη μια παρόμοια συμφωνία -αν και φαίνεται ότι δε θα αργήσει να γίνει- πάνω σε ένα άλλο, όχι λιγότερο σημαντικό ζήτημα, το ζήτημα της διακυβέρνησης.

Είναι γνωστό ότι υπάρχουν δύο αντιμέτωπες σχολές, που διαχωρίζονται πλήρως πάνω σε αυτό το ζήτημα. «Χρειάζεται», λέει η μία, «από την πρώτη μέρα της Επανάστασης να συγκροτηθεί μια κυβέρνηση για να αναλάβει την εξουσία. Αυτή η σθεναρή, ισχυρή και αποφασιστική κυβέρνηση θα κάνει την Επανάσταση με την διατάγματος και με την στα διατάγματα της.»

«Τι θλιβερή πλάνη!», κεντρική κυβέρνηση, ίδια τη διακυβέρνηση α ν α π ό φ ε υ κ τ α ανόμοια στοιχεία, και λόγω της φύσης της ως μόνον εμπόδιο στην που θα κάνει, είναι να

επανάσταση στις Κομμούνες που θα 'ναι έτοιμες να βαδίσουν προς τα εμπρός, ενώ δε θα 'ναι ικανή να εμψυχήσει το πνεύμα της επανάστασης στις αργοπορημένες Κομμούνες. Το ίδιο θα συμβεί και σε μια Κομμούνα ήδη εξεγερμένη. Είτε η κυβέρνηση της κομμούνας θα επικυρώνει απλώς τετελεσμένα γεγονότα και τότε θα 'ναι μόνον ένας άχρηστος και επικίνδυνος μηχανισμός, ή θα θελήσει να ηγηθεί: θα θεσπίσει κανόνες για καθετί που, ωστόσο, αν πρόκειται να είναι βιώσιμο θα πρέπει να το επεξεργαστεί ο ίδιος ο λαός ελεύθερα · θα εφαρμόσει θεωρίες εκεί όπου θα πρέπει ολόκληρη η

λέει η άλλη. «Κάθε που θ' αναλάμβανε η ενός έθνους, όντας συγκροτημένη από όντας συντηρητική κυβέρνησης, θα είναι επανάσταση. Το μόνο εμποδίζει την

κοινωνία να επεξεργαστεί νέες μορφές κοινοτικής ζωής, μ' αυτή τη δημιουργική δύναμη που πηγάζει από το κοινωνικό σώμα (social organism) όταν σπάει τις αλυσίδες του και βλέπει ν' ανοίγονται μπροστά του νέοι και ευρύτεροι ορίζοντες. Αυτοί που βρίσκονται στην εξουσία θα θέσουν φραγμούς σ' αυτόν τον ενθουσιασμό, δίκως να πραγματοποιήσουν τίποτε από αυτά που αυτοί οι ίδιοι θα ήταν ικανοί να κάνουν εάν, αντί να κλειστούν στα υπουργεία και να αναλώνονται σε ανώφελες λογομαχίες, έμεναν στους κόλπους του λαού και επεξεργάζονταν μαζί του τη νέα οργάνωση. Η κυβέρνηση θα 'ναι εμπόδιο και κίνδυνος- ανίκανη να κάνει το καλό, ικανότατη να κάνει το κακό· ποιος ο λόγος, λοιπόν, της ύπαρξής της;»

Όσο αβίαστο και σωστό κι αν είναι το επιχείρημα αυτό, σκοντάφτει ακόμη στις αιώνιες προλήψεις τις οποίες συσώρευσαν και κατέστησαν αξιόπιστες εκείνοι που είχαν συμφέρον να διατηρηθεί η θρησκεία της κυβέρνησης δίπλα στη θρησκεία της ιδιοκτησίας και τη θρησκεία του Θεού.

Αυτή η πρόληψη -η τελευταία της σειράς: Θεός, Ιδιοκτησία, Κυβέρνηση-επιζει ακόμη και αποτελεί κίνδυνο για την επερχόμενη επανάσταση. Μπορούμε όμως ήδη να πούμε ότι φθίνει. «Θα ρυθμίζουμε μόνοι μας τις υποθέσεις μας, δίκως να περιμένουμε διαταγές από καμιά κυβέρνηση και δε θα δίνουμε καμιά σημασία σε όσους θα προσπαθούσαν να μας επιβληθούν ως παπάδες, ιδιοκτήτες ή κυβερνήτες», λένε ήδη οι προλετάριοι. Ευελπιστούμε λοιπόν ότι, αν η αναρχική παράταξη εξακολουθήσει να μάχεται με σθένος κατά της θρησκείας του κυβερνητικού συστήματος κι αν δεν ξεφύγει από την πορεία της αναλώνομενη σε αγώνες για εξουσία -ευελπιστούμε λοιπόν ότι, στα λίγα χρόνια που μας χωρίζουν από την Επανάσταση, η πρόληψη όσον αφορά την κυβέρνηση θα κλονιστεί σε βαθμό τέτοιο που δε θα είναι ικανή πλέον να οδηγήσει σε λάθος δρόμο τις προλεταριακές μάζες.

Υπάρχει ωστόσο μια θλιβερή παράλειψη στις λαϊκές συγκεντρώσεις, την οποία πρέπει να τονίσουμε. Έχει να κάνει με το ότι τίποτε, ή σχεδόν τίποτε δε γίνεται σχετικά με την ύπαιθρο. Όλα περιορίζονται στις πόλεις. Η ύπαιθρος φαίνεται να μην υπάρχει για τους εργάτες των πόλεων. Ακόμη κι εκείνοι (speakers) που μιλούν για το χαρακτήρα της επερχόμενης επανάστασης, αποφεύγουν ν' αναφερθούν στην ύπαιθρο και τη γη. Δεν γνωρίζουν το χωρικό ή τις επιθυμίες του και δε διακινδυνεύουν να μιλήσουν στο όνομα του. Χρειάζεται μήπως να επιμείνω περισσότερο για τους κινδύνους που κρύβει αυτή η κατάσταση; Η

χειραφέτηση του προλεταριάτου δε θα 'ναι καν δυνατή αν το επαναστατικό κίνημα δε συμπεριλάβει τα χωριά. Οι εξεγερμένες Κομμούνες δε θα 'ναι ικανές ν' αντέξουν έστω κι ένα χρόνο αν δεν επεκταθεί ταυτοχρόνως η εξέγερση και στα χωριά. Μόλις καταργηθούν οι φόροι, οι υποθήκες και τα ενοίκια, μόλις συντριβούν οι θεσμοί που τα επιβάλλουν αυτά, είναι σίγουρο ότι τα χωριά θα καταλάβουν τα οφέλη που θα έχουν από αυτήν την επανάσταση. Οπωσδήποτε όμως, θα ήταν ανόητο να υπολογίζουμε στη διάδοση της επαναστατικής ιδέας από τις πόλεις στα χωριά, αν πρώτα δεν έχουμε επεξεργαστεί ανάλογες ιδέες. Πρέπει να γνωρίσουμε εδώ και τώρα τι θέλει ο χωρικός, πώς θα γίνει αντιληπτή η επανάσταση στα χωριά, πώς θα λυθεί το ακανθώδες πρόβλημα της εγγείου ιδιοκτησίας. Πρέπει να πούμε εξ αρχής στο χωρικό τι σκοπεύει να κάνει ο προλετάριος των πόλεων και οι σύμμαχοι του, και ότι δεν πρέπει να φοβάται πως θα ληφθούν μέτρα επιζήμια για το γεωργό. Ο εργάτης των πόλεων πρέπει, από τη μεριά του, να συνηθίσει να σέβεται το χωρικό και να προχωρεί σε συμφωνίες μαζί του.

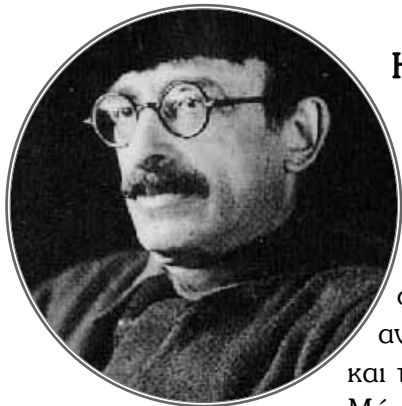
Για να γίνει όμως αυτό πρέπει οι εργάτες ν' αναλάβουν το έργο της διάδοσης της προπαγάνδας προς τα χωριά. Είναι σημαντικό να υπάρχει σε κάθε πόλη μια μικρή ειδική οργάνωση, ένα παράρτημα της Αγροτικής Λίγκας, για να κάνει προπαγάνδα ανάμεσα στους χωρικούς. Είναι αναγκαίο η προπαγάνδα αυτή να θεωρηθεί καθήκον, όπως ακριβώς και η προπαγάνδα στα βιομηχανικά κέντρα.

Η αρχή θα 'ναι δύσκολη- ας θυμόμαστε, όμως, ότι διακυβεύεται η επιτυχία της Επανάστασης. Θα είναι δε αυτή νικηφόρος μόνο την ημέρα που ο βιομηχανικός εργάτης και ο καλλιεργητής γης θα βαδίσουν χέρι-χέρι προς την κατάκτηση της Ισότητας για όλους, φέρνοντας την ευτυχία τόσο στις αγροικίες όσο και στις κατοικίες που βρίσκονται στις μεγάλες βιομηχανικές περιοχές.

Η ιστορία όλων των επαναστάσεων που έγιναν στο παρελθόν, μας δείχνει ότι τα μεγάλα λαϊκά κινήματα δεν είναι διόλου ένα αυθαίρετο και ενσυνείδητο δημιουργήμα των λεγόμενων αρχηγών ή των κομμάτων, όπως φαντάζονται οι αστυνομικοί και οι επίσημοι αστοί ιστοριογράφοι, αλλά αυθόρμητα κοινωνικά φαινόμενα, γεννημένα από μια δύναμη φυσική που έχει την πηγή της στον ταξικό χαρακτήρα της σύγχρονης κοινωνίας.

Ρόζα Λούξεμπουργκ, Απεργία, Αυθόρμητισμός των Μαζών

Η Παρισινή Κομμούνα και η Κρονστάνδη

Alexander Berkman

http://dwardmac.pitzer.edu/Anarchist_archives/bright/berkman/ish/pariskronstadt/parisandkronstadt.html

Ο Μάρτης είναι ένας ιστορικός μήνας: έχει παίξει συχνά πολύ σημαντικό ρόλο στον αγώνα της ανθρωπότητας ενάντια στις δυνάμεις της άγνοιας και της καταπίεσης. Αλλά το πιο σημαντικό γεγονός του Μάρτη της εποχής μας είναι συγκριτικά πρόσφατο. Έλαβε χώρα στη Ρωσία μόλις πριν από δέκα χρόνια, το 1921, και είναι γνωστό ως η Εξέγερση της Κρονστάνδης.

Πολλά από τα χαρακτηριστικά της θυμίζουν μια άλλη ιστορική εξέγερση, αυτή του παρισινού προλεταριάτου στα 1870, γνωστής ως Κομμούνα του Παρισιού. Ο Μάρτης είναι η επέτειος τόσο της Παρισινής Κομμούνας όσο και της Εξέγερσης της Κρονστάνδης και είναι αξιοσημείωτο ότι τα δύο αυτά μεγάλα γεγονότα γιορτάζονται την ίδια περίοδο.

Χρησιμοποιώ τον όρο “γιορτάζονται” με επιφύλαξη. Γιατί παρ’ όλο που τόσο η Κρονστάνδη όσο και η Κομμούνα έληξαν ως φοβερές τραγωδίες, και οι δύο ξεχωρίζουν στην ιστορία του προλεταριάτου ως συνταρακτικοί και μνημειώδεις αγώνες υπέρ της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Είναι φάροι που σκορπίζουν ελπίδα και κουράγιο στο δρόμο προς τη χειραφέτηση. Τόσο η Κρονστάνδη όσο και η Κομμούνα, πράγματι απέτυχαν ως προς τους στόχους τους, αλλά και μόνο το γεγονός πως υπήρξαν και πάλεψαν με ηρωισμό για τις επαναστατικές ιδέες, αποτελεί μια διαρκή πηγή έμπνευσης για τους καταπιεσμένους και τους απόκληρους του κόσμου.

Στις 18 Μάρτη του 1871, το επαναστατημένο προλεταριάτο του Παρισιού ανακήρυξε την Κομμούνα. Υπάρχουν στιγμές που η ανατροπή της κυβέρνησης μπορεί να επιτευχθεί χωρίς μεγάλη δυσκολία. Τότε, το κράτος καταρρέει σαν χάρτινος πύργος, πριν ακόμη τη πρώτη ζεστή ανάσα του επαναστατημένου λαού. Μια τέτοια στιγμή ήταν και ο Μάρτης του 1871 στη Γαλλία. Ο λαός, στην πλειοψηφία του, ήταν πικραμένος από την κυβέρνηση, κουρασμένος από τον πόλεμο με τη Γερμανία και απελπισμένος με τα προερχόμενα από την τυραννική, καταδυναστευτική και διεφθαρμένη

εξουσία, βάσανα. Ο Μπίσμαρκ είχε επιβάλει τους όρους του στις Βερσαλίες και ξετελίσσε τη Γαλλική κυβέρνηση, κάπι που οδήγησε στην ενίσχυση της έχθρας και της περιφρόνησης που ένιωθε ο Γαλλικός λαός για την κεφαλή του Κράτους.

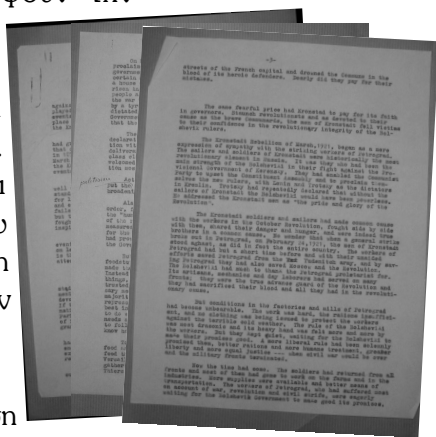
Η στιγμή ήταν ευνοϊκή για μια επανάσταση. Η ανακήρυξη της Κομμούνας του Παρισιού γέμισε με ανείπωτη χαρά όλο τον πληθυσμό. Έγινε ενσπικτωδώς αντιληπτή σαν την πολυπόθητη απελευθέρωση από τους μιστούς τυράννους των Βερσαλλιών. Ακόμη και κομμάτια της μεσαίας τάξης παρασύρθηκαν από τον γενικό ενθουσιασμό, καλωσορίζοντας την ολοκληρωτική αλλαγή. Ο καιρός ήταν ώριμος και η κατάσταση η πλέον ευνοϊκή για την επαναστατική ανοικοδόμηση της χώρας.

Η δράση ήταν απαραίτητη και επείγουσα - επαναστατική δράση για να δώσει ζωή στις λαχτάρες του προλεταριάτου, να κάνει την Κομμούνα ζωντανή πραγματικότητα, διευρύνοντας και επεκτείνοντάς την σε ολόκληρη τη γη.

Αλοίμονο! Ο σεβασμός της αστικής αντίληψης του νόμου και της τάξης, της ιερότητας της καπιταλιστικής ιδιοκτησίας και η πίστη στην “ανθρωπιά” του εχθρού έμελλαν σύντομα να μετατρέψουν την

μεγαλειώδη νίκη των επαναστατημένων μαζών σε μια τρομερή ήττα. Το πρώτο μέτρο που θα έπρεπε να λάβει η Κομμούνα ήταν η παροχή ψωμιού στο λαό. Οι αποθήκες ήταν γεμάτες, οι πλούσιοι είχαν εξασφαλίσει κατά τη διάρκεια του πολέμου τεράστιες προμήθειες και τόσο η Κρατική όσο και οι ιδιωτικές τράπεζες ήταν γεμάτες χρυσό.

Όμως αντί να προχωρήσει στην κατάσχεση του συσσωρευμένου πλούτου και των τροφίμων ευεργετώντας τις πεινασμένες μάζες, η Κομμούνα έκανε το μοιραίο λάθος, σπαταλώντας πολύτιμο χρόνο σε εκλογές. Αντί να δράσουν για τους εαυτούς τους και να οργανώσουν τη νέα τάξη πραγμάτων, οι Κομμουνάροι βασίστηκαν στους “ηγέτες” τους, εξουσιοδοτώντας τους να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα. Γνωστοί επαναστάτες εκλέχτηκαν με μεγάλη πλειοψηφία: Ιακωβίνοι,

Μπλανκιστές και μέλη της Διεθνούς απάρτιζαν το Συμβούλιο της Κομμούνας. Όμως ακόμη και αν είχαν τις καλύτερες προθέσεις, αυτοί οι επαναστάτες “ηγέτες” δεν ήξεραν τι να κάνουν με την Επανάσταση. Οι ίδιες οι μάζες γνώριζαν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, αλλά το Συμβούλιο των εκλεγμένων απλά ακολούθησε καθιερωμένες μορφές “διακυβέρνησης”. Δεν ήξεραν καν πώς να οργανώσουν την άμυνα του Παρισιού.

Πολύ αργά η Κομμούνα συνειδητοποίησε πως το πιο αναγκαίο ήταν το φαγητό και όχι οι νέοι νόμοι. Άρχισαν να λειτουργούν κοινοτικές κουζίνες για να θρέψουν τους ανθρώπους, αλλά είχε ήδη χαθεί πολύτιμος χρόνος που έδωσε την ευκαιρία στις Βερσαλιές να συνέλθουν από την πρώτη τους τρομάρα και να συγκεντρώσουν τις δυνάμεις τους ώστε να επιτεθούν στο επαναστατημένο προλεταριάτο του Παρισιού. Ο Θιέρσος και ο Gallifet σφαγίασαν 30.000 εργάτες στους δρόμους της Γαλλικής πρωτεύουσας και έπνιξαν την Κομμούνα στο αίμα των ηρωικών υπερασπιστών της. Πλήρωσαν ακριβά τα λάθη τους.

Ναύτες της Κρονστάνδης

Το ίδιο φοβερό τίμημα έπρεπε να πληρώσει και η Κρονστάνδη για την πίστη της στους κυβερνώντες. Αφοσιωμένοι επαναστάτες και αφιερωμένοι στον σκοπό τους όπως και οι γενναίοι Κομμουνάροι, οι Κρονστανδιώτες έπεσαν θύματα της εμπιστοσύνης τους στην επαναστατική ακεραιότητα της Μπολσεβίκικης εξουσίας.

Η Εξέγερση της Κρονστάνδης του Μάρτη του 1921, ξεκίνησε σαν μια γενικευμένη έκφραση αλληλεγγύης προς τους απεργούς εργάτες της Αγίας Πετρούπολης. Οι Ναύτες και οι στρατιώτες της Κρονστάνδης υπήρξαν ιστορικά τα πιο επαναστατικά στοιχεία στη Ρωσία. Αυτοί αποτέλεσαν την κύρια δύναμη των Μπολσεβίκων στον αγώνα ενάντια στην Προσωρινή Κυβέρνηση του Κερένσκι. Είχαν δώσει την δυνατότητα στο Μπολσεβίκικο Κόμμα να ανατρέψει την Συντακτική Συνέλευση και να αυτοανακηρυχθούν νέα εξουσία, με τον Λένιν και τον Τρότσκι ως δικτάτορες του Κρεμλίνου. Ο Τρότσκι είχε

επανειλημμένως διακηρύξει ότι χωρίς τους ναύτες της Κρονστάνδης οι Μπολσεβίκοι θα ήταν ανίσχυροι. Αποκάλεσε τους Κρονστανδιώτες “το καμάρι και η δόξα της Επανάστασης”.

Οι στρατιώτες και οι ναύτες της Κρονστάνδης είχαν κοινό σκοπό με τους εργάτες στην Οκτωβριανή Επανάσταση, αγωνίστηκαν στο πλάι τους, μοιράστηκαν τους κινδύνους, την πείνα σαν πραγματικά αδέρφια. Δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι όταν μια γενική απεργία ξέσπασε στην Πετρούπολη στις 24 Φλεβάρη του 1921, οι Κρονστανδιώτες σοκαρίστηκαν, όπως και

Από τη μπολσεβίκικη επιδρομή

ολόκληρη η χώρα. Πριν λίγο καιρό, οι εργάτες της Πετρούπολης με τη βοήθειά τους, έσωσαν τη Πετρούπολη από τον στρατό του Υudenitch και σώζοντας την Πετρούπολη έσωσαν επίσης τη Μόσχα και την Επανάσταση. Οι Μπολσεβίκοι χρωστάν γι’ αυτό πολλά στο προλεταριάτο της Πετρούπολης. Οι τεχνίτες, οι

μηχανικοί και οι εργαζόμενοι υπηρέτησαν σε πολλά μέτωπα· ήταν η πραγματική εμπροσθοφυλακή της Επανάστασης και θυσίασαν το αίμα τους και ότι είχαν για τον επαναστατικό σκοπό.

Αλλά οι συνθήκες στα εργοστάσια και τους μύλους της Πετρούπολης είχαν γίνει ανυπόφορες. Η εργασία ήταν σκληρή, το συσσίτιο πενιχρό και ρούχα δεν χρησιμοποιούνταν για τη προστασία των εργατών από το τρομερό κρύο. Η διακυβέρνηση των Μπολσεβίκων ήταν σκληρή και το βαρύ της χέρι γινόταν αισθητό όλο και περισσότερο από τους εργάτες. Αλλά περίμεναν υπομονετικά για την εκπλήρωση των μπολσεβίκικων υποσχέσεων. Μια πιο ελεύθερη διοίκηση τους είχε επίσημα υποσχεθεί, καλύτερα συσσίτια και πιο ανθρώπινη μεταχείριση, μεγαλύτερη ελευθερία και περισσότερη δικαιοσύνη – όταν ο εμφύλιος πόλεμος τελείωνε και σταματούσαν τα πολεμικά μέτωπα.

Ο καιρός πια πέρασε. Οι στρατιώτες επέστρεψαν από όλα τα μέτωπα και οι περισσότεροι επέστρεψαν στις εργασίες τους στα αγροκτήματα και τις

βιομηχανίες. Περισσότερα είδη ήταν διαθέσιμα και καλύτερα μέσα μεταφοράς. Οι εργάτες της Πετρούπολης, που υπέφεραν περισσότερο υπολογίζοντας τον πόλεμο, την επανάσταση και την εμφύλια σύγκρουση, περίμεναν ανυπόμονα η Μπολσεβίκικη Κυβέρνηση να πραγματοποιήσει τις υποσχέσεις της.

Περίμεναν υπομονετικά για πολύ καιρό, αλλά μάταια. Η ανεπάρκεια και κακοδιοίκηση των Μπολσεβίκων συνεχίστηκε, η αδιαφορία τους για τα βάσανα της χώρας παρέμεινε απαράλλακτη και η κυριαρχία του τρόμου γινόταν κάθε μέρα χειρότερη.

Στο τέλος, συνειδητοποιώντας ότι η ζωή δεν μπορούσε να συνεχιστεί έτσι και ότι η κυβέρνηση παρέμενε αδρανής, οι εργάτες της Πετρούπολης αποφάσισαν να συγκεντρωθούν και να συσχεφθούν σχετικά με τις ανάγκες τους και τους τρόπους εξάλειψης της πείνας και της δυστυχίας. Συγκάλεσαν γι' αυτό το σκοπό μια συνέλευση, αλλά η Κυβέρνηση της Πετρούπολης, με τον Ζινονιέν επικεφαλής, γρήγορα την κατέστειλε. Φυσικά οι εργάτες εξοργίστηκαν από αυτές τις αδικαιολόγητες και δεσποτικές μεθόδους. Καλέστηκαν νέες συνελεύσεις, αλλά και αυτές απαγορεύτηκαν από τους Μπολσεβίκους. Οι εργάτες πραγματικά αγανάκτησαν. Κατήγγειλαν τους Μπολσεβίκους πως πρόσφεραν περισσότερη αντεπαναστατική συναίνεση στους καπιταλιστές της Ευρώπης

Στη Κρονστάνδη

και της Αμερικής και ότι έκαναν τους χειρότερους συμβιβασμούς μαζί τους, αλλά ταυτόχρονα αρνούνταν ακόμη και τα στοιχειώδη δικαιώματα των εργατών της Ρωσίας. Ολόκληρη η Ρωσία και ιδιαίτερα το προλεταριάτο της Πετρούπολης, που ήταν το πιο ευφύες τμήμα των ρωσικών μαζών, άρχισε να δυσανασχετεί ενάντια στους Μπολσεβίκους.

Στάλθηκαν επιτροπές στον Ζινονιέν για να συζητήσουν τα ζητήματα που υπήρχαν και να βρεθούν φιλικόι τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων. Ωστόσο, ο “αυτοκράτορας” αρνήθηκε ακόμη και τη συνάντηση μαζί τους.

Τελικά, για να εξαναγκάσουν τη κυβέρνηση να μελετήσει τα αιτήματά τους οι εργάτες της Πετρούπολης κάλεσαν την απεργία. Οι πρώτοι που εγκατέλειψαν τις δουλειές τους ήταν οι εργαζόμενοι στο εργοστάσιο πυρομαχικών Patronny. Τους ακολούθησαν οι εργάτες των μύλων Trubotchny και Baltiysky. Η κυβέρνηση της Πετρούπολης, αντί να ακούσει τους απεργούς δημιούργησε μια ειδική “Επιτροπή Άμυνας” για να καταστείλει το απεργιακό κίνημα.

Νεκροί στον πάγο, μετά την επιδρομή των μπολσεβίκων

πολλαπλασιάζονταν καθημερινά και σ’ ολόκληρη την πόλη κηρύχτηκε ο στρατιωτικός νόμος. Οι θάνατοι στα χέρια της Τσέκα (σημ: η μυστική αστυνομία των μπολσεβίκων), από την πείνα και το κρύο έγιναν καθημερινά φαινόμενα.

Αυτά τα γεγονότα στην Πετρούπολη ήταν αυτά που ξεσήκωσαν τους ναύτες και τους στρατιώτες της Κρονστάνδης. Ένωθαν πως κάτι ήταν τραγικά λανθασμένο αν το επαναστατικό προλεταριάτο της Πετρούπολης μπορούσε να έχει τέτοια αντιμετώπιση από τους Μπολσεβίκους. Αλλά αρνήθηκαν να πάρουν θέση στο ζήτημα μέχρι να ερευνήσουν οι ίδιοι την κατάσταση. Αν τα αιτήματα των εργατών ήταν υπερβολικά ή αδικαιολόγητα, διακήρυξαν οι ναύτες, η Κρονστάνδη δεν θα τους παρείχε καμία βοήθεια.

Μια επιτροπή ναυτών έφτασε κρυφά στην Πετρούπολη και διερεύνει τα αιτήματα και τις απαιτήσεις των εργατών. Η αναφορά της επιτροπής κατατέθηκε σε μια δημόσια συνέλευση των ναυτών, στρατιωτών και εργατών της Κρονστάνδης, η οποία έλαβε χώρα στην πλατεία Yakovny την πρώτη του Μάρτη. Η μαζική συνέλευση, προεδρευόμενη από τον Πρόεδρο του Σοβιέτ της Κρονστάνδης, τον Κομμουνιστή Vassilenko, ενέκρινε ψήφισμα αλληλεγγύης στους εργάτες της Πετρούπολης και ζήτησε ριζικές

μεταρρυθμίσεις στις καταχρήσεις εξουσίας των Κομισάριων, καθώς και παροχή μεγαλύτερων ελευθεριών από τη κυβέρνηση των Μπολσεβίκων.

Ο πρόεδρος Kalinin, που ήταν παρόν στη συνέλευση, και ο Κομισάριος Kuzmin, επικεφαλής του Στόλου της Βαλτικής που ήταν αγκυροβολημένος στη Κρονστάνδη, κήρυξαν τους ναύτες και τους φαντάρους του Κόκκινου Στρατού αντεπαναστάτες, επειδή ζητούσαν ελεύθερες εκλογές για την εκλογή νέων εκπροσώπων στο Σοβιέτ της Κρονστάνδης.

Η Κρονστάνδη διόρισε μια Επιτροπή 30 ατόμων για να καλέσει τον Zinovien να συζητήσουν την κατάσταση. Η επιτροπή συνελήφθη αμέσως μόλις προσέγγισε την πόλη. Ήταν το πρώτο χτύπημα της Κυβέρνησης των Μπολσεβίκων εναντίον της Κρονστάνδης η οποία τόλμησε να εκφράσει την αλληλεγγύη της στους πεινασμένους εργάτες της Πετρούπολης.

Από αυτή τη στιγμή και μετά η κατάσταση εξελίχθηκε ραγδαία. Το Σοβιέτ της Πετρούπολης, κάτω από τον απόλυτο έλεγχο του Zinovien, κήρυξε τους ναύτες και τους εργάτες της Κρονστάνδης αντεπαναστάτες που δουλεύουν για τα συμφέροντα Τσαρικών στρατηγών. Την ίδια μέρα ο Λένιν και ο Τρότσκι έδωσαν τηλεσίγραφο στη Κρονστάνδη να “παραδοθεί” και ο Τρότσκι τη γέμισε με προκηρύξεις που πέταξε ένα στρατιωτικό αεροπλάνο, απειλώντας ότι” θα τουφεκιστείτε όλοι σαν πέρδικες”.

Η Κρονστάνδη ζήτησε μόνο δικαιοσύνη για τους απεργούς της Πετρούπολης και επανόρθωση των κακών που προκάλεσαν οι Κομισάριοι. Ήταν έτοιμοι να εκλέξουν ένα νέο Σοβιέτ στην πόλη τους και επέμειναν στο δικαίωμά τους να δράσουν χωρίς την ανάμειξη

των Μπολσεβίκων. Οι ναύτες και οι στρατιώτες της Κρονστάνδης εξέδωσαν πολυάριθμες προκηρύξεις και δημοσίευσαν μια ημερήσια εφημερίδα, επιβεβαιώνοντας την αφοσίωσή τους στο Σοβιετικό σύστημα και την πίστη τους στο Κομμουνιστικό Κόμμα, δηλώνοντας ξανά και ξανά ότι ζητούσαν απλά και μόνο τα επαναστατικά δικαιώματά τους ως προλετάριοι. Κάλεσαν επανειλημμένα τους Μπολσεβίκους να επιλύσουν τη διαμάχη τους με αδελφικό τρόπο, ορκιζόμενοι ότι η Επανάσταση και οι σκοποί της τους ήταν ιεροί και διακηρύσσοντας σε ολόκληρη τη χώρα: “Δεν θέλουμε αιματοχυσία”!

Η πίστη των Κρονστανδιωτών στην επαναστατική ακεραιότητα της Μπολσεβίκικης αρχής, ήταν τραγική. Και την ίδια ώρα που οι Κρονστανδιώτες παρέμεναν σταθεροί στην πρόθεσή τους να πείσουν του Μπολσεβίκους για την πίστη και την αφοσίωσή τους στο Κομμουνιστικό Κόμμα, οι τελευταίοι διέταξαν μυστική επίθεση κατά τη διάρκεια της νύχτας, ενάντια στην ανυποψίαστη Κρονστάνδη.

Στην επίθεση ηγήθηκε ο Τρότσκι, με τη βοήθεια του εμπειρογνώμονα Κομισάριου Tukhatchevsky, έναν πρώην τσαρικό στρατηγό. Μεραρχίες της

Τσέκα, φορώντας λευκές στολές ώστε να μην ξεχωρίζουν μέσα στο χιονισμένο τοπίο του ποταμού Neva και παραμένοντας αθέατοι στο σκοτάδι της νύχτας, επιτέθηκαν ταυτόχρονα από τρεις πλευρές στη Κρονστάνδη και τελικά εισέβαλαν στη πόλη. Επίλεκτα Μπολσεβίκικα στρατεύματα συνέχισαν τη σφαγή στους δρόμους, χωρίς να ξεχωρίζουν άντρες και παιδιά. 14.000 ζωές θυσιάστηκαν σε εκείνη την αδελφοκτόνα σύγκρουση. Για μέρες και νύχτες τα δάση γύρω από την Πετρούπολη αντηχούσαν από τις “ασκήσεις βολής” των Τσεκιστών: ήταν οι επιζώντες της

Κρονστάνδης που εκτελούνταν προς δόξαν των Μπολσεβίκων δικτατόρων.

Το κίνημα της Κρονστάνδης ήταν αυθόρμητο, απροετοίμαστο και ειρηνικό. Το ότι μετατράπηκε σε ένοπλη σύρραξη, με τραγική κατάληξη μέσα στο αίμα, οφείλεται εξ' ολοκλήρου στον Μπολσεβίκικο δεσποτισμό.

Η εμπειρία της Κρονστάνδης, όπως και της Παρισινής Κομμούνας, αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι η κυβέρνηση -όπως και αν ονομάζεται, ότι κι αν διακηρύξει – είναι πάντα ο θανάσιμος εχθρός της ελευθερίας και της δικαιοσύνης του λαού. Το κράτος δεν έχει ψυχή και αρχές. Δεν έχει παρά έναν και μόνο σκοπό: να ασφαλίσει την εξουσία και να τη διατηρήσει, με κάθε κόστος.

Η Κρονστάνδη επανέλαβε τα θανάσιμα λάθη των Κομμουνάρων του Παρισιού. Οι τελευταίοι δεν ακολούθησαν τη συμβουλή των πιο διορατικών και νηφάλιων επαναστατών που ζητούσαν την άμεση επίθεση στις Βερσαλλίες, όσο η Κυβέρνηση του Θιέρσου ήταν ακόμη αποδιοργανωμένη. Σπατάλησαν πολύτιμο χρόνο και δεν έφεραν την επανάσταση μέσα στη χώρα, σε κάθε της άκρη. Ούτε οι Παριζιάνοι εργάτες του 1871 ούτε οι Κρονστανδιώτες ναύτες δεν επεδίωξαν την κατάργηση της κυβέρνησης. Οι Κομμουνάροι ήθελαν μερικές συγκεκριμένες δημοκρατικές ελευθερίες και πίστεψαν ότι μια αμυντική στάση θα ήταν αρκετή για την προστασία από τον εχθρό. Απέτυχαν να αναλάβουν την επίθεση και αυτό αποδείχτηκε η αιτία της καταστροφής τους.

Η Κρονστάνδη επίσης ζήτησε μόνο κάποιες μεταρρυθμίσεις. Οι ναύτες αρνήθηκαν να υιοθετήσουν επιθετική στάση ακόμη και αφού είχε ήδη γίνει ξεκάθαρο ότι οι Μπολσεβίκοι ετοιμάζονταν να τους εξολοθρεύσουν. Παρέμειναν στην άμυνα και έτσι έχασαν τη κατάλληλη στιγμή για τη νίκη. Ολόκληρη η Ρωσία ήταν ενάντια στη Μπολσεβίκικη τυραννία και φλογερά αλληλέγγυα με τους Κρονστανδιώτες. Αλλά οι τελευταίοι μιλούσαν για “ειρήνη και κατανόηση”, ενόσω η κυβέρνηση των Μπολσεβίκων παρέτασσε εναντίον τους το πυροβολικό. Στην Παρισινή Κομμούνα, όπως και στη Κρονστάνδη, η τάση προς παθητικές, αμυντικές τακτικές και η έλλειψη επαναστατικής διορατικότητας, αποδείχθηκαν μοιραίες.

Η Κομμούνα του Παρισιού και η Κρονστάνδη ηττήθηκαν. Αλλά ηττήθηκαν

νικηφόρα μέσα στον ιδεαλισμό και την ηθική τους αγνότητα, τη γενναιοδωρία και την ανώτερη ανθρωπιά τους. Το μέλλον τους ανήκει.

Όπως και η Παρισινή Κομμούνα, η Κρονστάνδη είναι υψίστης ιστορικής σημασίας. Σήμανε τον επιθανάτιο ρόγχο του Μπολσεβικισμού. Απέδειξε σε ολόκληρο τον κόσμο ότι η Μπολσεβίκικη δικτατορία και η Ρώσικη Επανάσταση είναι αντίθετες, αμοιβαία αποκλίνουσες. Η Κρονστάνδη ήταν η πρώτη λαϊκή απόπειρα απελευθέρωσης από την τυραννία του Κρατικού Σοσιαλισμού. Ήταν το πρώτο βήμα προς την Τρίτη Επανάσταση που ήταν αναπόφευκτη στη Ρωσία. Μακάρι το Διεθνές προλεταριάτο να πάρει τα διδάγματα από την Παρισινή Κομμούνα και την εξέγερση της Κρονστάνδης για να φέρει στην ανθρωπότητα αληθινή ελευθερία και ευημερία.

Το διεθνές επαναστατικό κίνημα, όπως τέθηκε σε κίνηση από το προλεταριάτο της Δύσης έναν αιώνα νωρίτερα, απέτυχε. Οι επίσημες "νίκες"

και οι επίσημες "ήττες" του πρέπει να κρίνονται στο φως των συνεπειών τους, και οι αλήθειες τους να αποκατασταθούν. Έτσι,

μπορούμε να βεβαιώσουμε ότι "υπάρχουν ήττες που είναι νίκες και νίκες που είναι πιο επαίσχυντες από τις ήττες" (Καρλ Λήμπκνεχτ, μια μέρα πριν δολοφονηθεί). Η πρώτη μεγάλη ήττα της προλεταριακής εξουσίας, η Παρισίνη Κομμούνα, στην πραγματικότητα είναι η πρώτη μεγάλη νίκη της, διότι το πρωτόγονο προλεταριάτο επιβεβαίωσε για πρώτη φορά την ιστορική του ικανότητα να διευθύνει ελεύθερα όλες τις όψεις της κοινωνικής ζωής. Ομοίως η πρώτη μεγάλη "νίκη" της, η μπολσεβίκικη επανάσταση, δεν είναι σε τελική ανάλυση παρά η πιο βαριά ως προς τις συνέπειες ήττα της.

I.S., Για την αθλιότητα των Φοιτητικών Κύκλων

Περί της Κομμούνας

Internationale Situationniste

1

“Πρέπει να καταπιασθούμε εκ νέου με την μελέτη του κλασικού εργατικού κινήματος με έναν τρόπο απροκατάληπτο, απροκατάληπτο ιδίως όσον αφορά τους κάθε είδους πολιτικούς ή ψευδοθεωρητικούς κληρονόμους του, εφ’ όσον αυτοί δεν κατέχουν παρά μόνο την

κληρονομιά της ήπας του. Οι φαινομενικές επιτυχίες αυτού του κινήματος είναι οι θεμελιώδεις ήπτες του (ο ρεφορμισμός ή η εγκατάσταση στην εξουσία μιας κρατικής γραφειοκρατίας), ενώ οι ήπτες του (η Κομμούνα ή η εξέγερση των Αστουριών) είναι έως σήμερα οι αληθινές νίκες του, τόσο για μας όσο και για το μέλλον.”

Σημειώσεις της σύνταξης, I.S., no 7

2

Η Κομμούνα υπήρξε **η μεγαλύτερη γιορτή του 19ου αιώνα**. Στην βάση της βρίσκουμε την πεποίθηση των εξεγερμένων ότι εκείνη την άνοιξη του 1871 είχαν γίνει κύριοι της ιστορίας τους, όχι τόσο στο επίπεδο της «κυβερνητικής» πολιτικής απόφασης, όσο σε εκείνο της καθημερινής ζωής (βλέπε το παιχνίδι όλων με τα όπλα, με άλλα λόγια: το παιχνίδι τους με την εξουσία). Υπό αυτήν την έννοια επίσης, θα πρέπει να γίνει κατανοητή η ρήση του **Μαρξ** ότι **«το σημαντικότερο κοινωνικό μέτρο της Κομμούνας ήταν η ίδια η ύπαρξη της»**.

3

Η φράση του Ένγκελς **«Κοπάξτε την Παρισινή Κομμούνα. Αυτή ήταν η Δικτατορία του Προλεταριάτου»**, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπ’ όψιν προκειμένου να κατανοήσουμε τι δεν είναι η δικτατορία του προλεταριάτου ως πολιτικό καθεστώς (οι διάφορες μορφές δικτατορίας επί του προλεταριάτου και εν ονόματι του).

4

Οι πάντες μπόρεσαν να ασκήσουν ορθές κριτικές επί των ασυνεπειών της Κομμούνας, επί της εμφανούς ελλείψεως ενός οργάνου. Στον βαθμό, όμως,

που εμείς αντιλαμβανόμαστε σήμερα ότι το πρόβλημα των πολιτικών οργάνων είναι πολύ πιο σύνθετο απ' όσο διατείνονται οι αυθαίρετοι κληρονόμοι του μπολσεβίκικου τύπου οργάνου, είναι καιρός να θεωρήσουμε την Κομμούνα όχι απλώς ως έναν αναχρονιστικό επαναστατικό πρωτογονισμό, του οποίου όλα τα σφάλματα ξεπερνιούνται, αλλά ως μια θετική εμπειρία τής οποίας η αλήθεια δεν έχει ακόμη ανακαλυφθεί

και πραγματωθεί.

5

Η Κομμούνα δεν είχε αρχηγούς, κι αυτό σε μια ιστορική περίοδο κατά την οποία η ιδέα του αρχηγού κυριαρχούσε απόλυτα στο εργατικό κίνημα. Έτσι εξηγούνται, κατ' αρχήν, οι παράδοξες επιτυχίες και αποτυχίες της. Οι επίσημοι καθοδηγητές της Κομμούνας ήταν άπειροι (λαμβανομένου ως επιπέδου αναφοράς εκείνου του **Μαρξ** ή του **Λένιν**, ή έστω του **Μπλανκί**). Απ' την άλλη όμως, οι «ανεύθυνες» πράξεις εκείνης της περιόδου είναι ανώτερες των πράξεων του σημερινού επαναστατικού κινήματος (παρά το γεγονός ότι σχεδόν όλες περιορίστηκαν στο στάδιο της καταστροφής -το γνωστότερο παράδειγμα είναι εκείνος ο εξεγερμένος που είπε σε κάποιον ύποπο αστό, ο οποίος διαβεβαίωνε ότι δεν είχε ασχοληθεί ποτέ με την πολιτική: «Γι' αυτό ακριβώς σε σκοτώνω»).

6

Η ζωική σημασία του γενικού οπλισμού του λαού εκδηλώθηκε, τόσο πρακτικά όσο και θεωρητικά, από τις απαρχές έως το τέλος του κινήματος. Οι εξεγερμένοι στο σύνολο τους αντιπάχθηκαν στην βίαιη επιβολή της κοινής θέλησης μέσω της δημιουργίας ειδικευμένων ένοπλων σωμάτων. Η παραδειγματική αξία αυτής της αυτονομίας των ένοπλων ομάδων έχει και την αρνητική της πλευρά, την έλλειψη συντονισμού: το γεγονός ότι σε καμία φάση, επιθετική ή αμυντική, του αγώνα κατά των Βερσαλλιών, η λαϊκή δύναμη δεν κατόρθωσε να γίνει στρατιωτικώς αποτελεσματική. Ωστόσο, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η Ισπανική Επανάσταση και, εν τέλει, ο ίδιος ο πόλεμος, χάθηκε εν ονόματι μιας τέτοιας μετατροπής των ένοπλων ομάδων σε «δημοκρατικό στρατό». Απ' ό,τι φαίνεται, η αντίφαση αυτονομίας-συντονισμού εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από την τεχνολογική ανάπτυξη της εποχής.

7

Η Κομμούνα αντιπροσωπεύει έως σήμερα την μόνη υλοποίηση μιας επαναστατικής πολεοδομίας, διότι επιτέθηκε επί τόπου στα απολιθωμένα σύμβολα της κυρίαρχης οργάνωσης της ζωής, αντιμετώπισε τον κοινωνικό χώρο με όρους πολιτικούς και δεν πίστεψε ότι ένα μνημείο μπορεί να είναι αθώο. Όσοι ανάγουν όλα αυτά σε έναν μηδενισμό του λούμπεν προλεταριάτου ή στην ανευθυνότητα των πειρελαιοπυρπολητριών, πρέπει, αντιθέτως, να μας δείξουν τι θεωρούν θετικό, διατηρητέο, μέσα στην κυρίαρχη κοινωνία (θα μας δείξουν σχεδόν τα πάντα). *“Ολόκληρος ο χώρος έχει ήδη καταληφθεί από τον εχθρό. ... Η στιγμή της εμφάνισης της αυθεντικής πολεοδομίας θα είναι η στιγμή της δημιουργίας, εντός συγκεκριμένων ζωνών, ενός κενού αυτής της κατάληψης. Ό,τι ονομάζουμε κατασκευή, αρχίζει από αυτό το σημείο. Αυτή μπορεί να γίνει κατανοητή με την βοήθεια της έννοιας της θετικής οπής η οποία επινοήθηκε από την σύγχρονη φυσική.”* (Στοιχειώδες Πρόγραμμα της Ενιαίας Πολεοδομίας, I.S., no 6)

8

Η Παρισινή Κομμούνα νηπτήθηκε μάλλον από την δύναμη της συνήθειας παρά από την δύναμη των όπλων. Το πλέον σκανδαλώδες πρακτικό παράδειγμα είναι η άρνηση [των εξεγερμένων] να χρησιμοποιήσουν κανόνια για την κατάληψη της Τράπεζας της Γαλλίας, την στιγμή που υπήρχε τόσο μεγάλη έλλειψη χρημάτων. Η Τράπεζα παρέμεινε καθ' όλη την διάρκεια της εξουσίας της Κομμούνας ένας προωθημένος θύλακας των Βερσαλλιών εντός του Παρισιού, τον οποίο δεν υπεράσπιζαν παρά μόνο μερικά τουφέκια και ο μύθος της ιδιοκτησίας και της κλοπής. Οι άλλες ιδεολογικές συνήθειες υπήρξαν εξ ίσου καταστροφικές (η νεκρανάσταση του ιακωβινισμού, η ηττοπαθής στρατηγική των οδοφραγμάτων που θύμιζε το '48 κ.ά.).

9

Η Κομμούνα δείχνει πώς οι υπερασπιστές του παλαιού κόσμου επωφελούνται πάντα, ως προς το ένα ή το άλλο ζήτημα, από την συνεργία των επαναστατών και ιδίως εκείνων οι οποίοι σκέπτονται την επανάσταση. Πρόκειται για την περίπτωση

που οι επαναστάτες σκέπτονται όπως εκείνοι. Ο παλαιός κόσμος διατηρεί έτσι τις βάσεις του (ιδεολογία, γλώσσα, ήθη κι έθιμα) στην ανάπτυξη των εχθρών του, χρησιμοποιώντας τα για να ανακτήσει το χαμένο έδαφος. (Μόνο που αυτός δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει ποτέ την έμπρακτη σκέψη, η οποία είναι κάτι φυσικό για το επαναστατικό προλεταριάτο: το Γενικό Λογιστήριο πυρπολήθηκε.) Η αληθινή «Πέμπτη Φάλαγγα» βρίσκεται μέσα στο ίδιο το πνεύμα των επαναστατών.

10

Το ανέκδοτο για τους εμνηστές που τις τελευταίες μέρες πήγαν να καταστρέψουν την Παναγία των Παρισίων, ερχόμενοι εκεί αντιμέτωποι με το ένοπλο τάγμα των καλλιτεχνών της Κομμούνας, είναι εξαιρετικά σημαντικό και συνιστά ένα άριστο παράδειγμα άμεσης δημοκρατίας. Επιπλέον, δείχνει και τα προβλήματα τα οποία θα αντιμετωπίσει μελλοντικά η εξουσία των συμβουλίων. Είχαν άραγε δίκιο οι καλλιτέχνες αυτοί όταν, εν ονόματι των αιώνιων αισθητικών αξιών και, εν τέλει, του πνεύματος των μουσείων, υπεράσπισαν ομόθυμα έναν καθεδρικό ναό, όταν την ημέρα εκείνη άλλοι άνθρωποι ήθελαν να εκφραστούν καταστρέφοντας τον, εκδηλώνοντας έτσι την απόλυτη περιφρόνηση τους απέναντι σε μια κοινωνία η οποία, εν όψει της επικείμενης ήπας [της Κομμούνας], θα βύθιζε και πάλι ολόκληρη την ζωή τους στην ανυπαρξία και στην σιωπή; Ενεργώντας ως ειδικοί, οι καλλιτέχνες υποστηρικτές της Κομμούνας ήρθαν έτσι σε σύγκρουση με μια ακραία εκδήλωση του αγώνα κατά της αλλοτρίωσης. Πρέπει να ψέξουμε τους κομμουνάρους για το ότι δεν τόλμησαν να απαντήσουν στην ολοκληρωτική τρομοκρατία της εξουσίας, χρησιμοποιώντας την ολότητα των όπλων τους. Όλα δείχνουν ότι όσοι ποιητές εξέφρασαν εκείνη την στιγμή την ανολοκλήρωτη ποίηση της Κομμούνας, αφανίσθηκαν. Το σύνολο των ανολοκλήρωτων πράξεων της Κομμούνας επέτρεψε αφ' ενός τον χαρακτηρισμό ως «φρικαλεοτήτων» εκείνων των πράξεων που είχαν μόλις αρχίσει να προσχεδιάζονται και, αφ' ετέρου, την λογοκρισία των αναμνήσεων. Η φράση **«όσοι κάνουν μισές επαναστάσεις, σκάβουν απλώς τον ίδιο τους τον τάφο»**, εξηγεί επίσης την σιωπή του **Σαιν-Ζυσι**.

11

Οι θεωρητικοί, οι οποίοι εντρυφούν στην ιστορία αυτού του κινήματος, αντιμετωπίζοντας το από μια θέση παντογνώστη Θεού, όπως έκανε κάποτε ο κλασικός μυθιστοριογράφος, δηλώνουν αβασάνιστα ότι η Κομμούνα ήταν εξ

αντικειμένου καταδικασμένα και ότι δεν υπήρχε καμία διέξοδος. Πάντως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι για όσους έζησαν τα γεγονότα αυτή η διέξοδος ήταν εκεί.

12

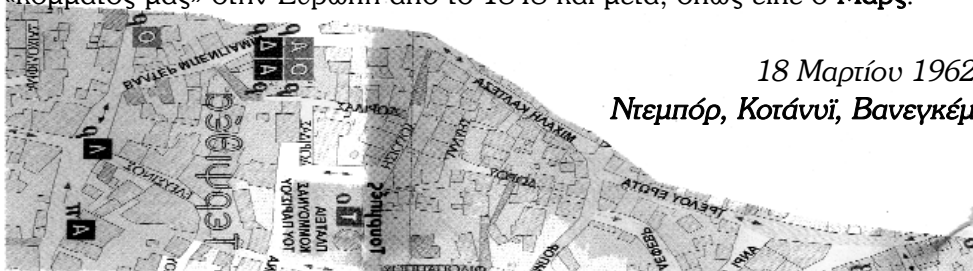
Η τόλμη και η επινοτικότητα της Κομμούνας δεν μπορούν προφανώς να συγκριθούν με την εποχή μας, αλλά με τις κοινοτοπίες της πολιτικής, πνευματικής και ηθικής ζωής, με την αλληλεγγύη όλων των κοινοτοπιών τις οποίες η Κομμούνα φώτισε. Έτσι, εξετάζοντας την αλληλεγγύη των σημερινών κοινοτοπιών (δεξιών ή αριστερών), θα μπορούσαμε να συλλάβουμε τον βαθμό επινοτικότητας τον οποίο μπορούμε να προσδοκούμε από μια ολική έκρηξη.

13

Ο κοινωνικός πόλεμος, του οποίου η Κομμούνα δεν ήταν παρά μια στιγμή, διαρκεί ακόμη (αν και οι εξωτερικές του συνθήκες έχουν αλλάξει κατά πολύ). Όσον αφορά την εργασία, το να **«καταστούν συνειδητές οι ασυνείδητες τάσεις της Κομμούνας»** (Ενγκελς), δεν έχει ακόμη πει την τελευταία του λέξη.

14

Στην Γαλλία, εδώ και 20 περίπου χρόνια, οι αριστεροί χριστιανοί και οι σταλινικοί, εις ανάμνησιν του αντιγερμανικού εθνικού μετώπου τους, συμφωνούν ότι στην Κομμούνα υπήρχε εθνική αταξία, πληγωμένος πατριωτισμός και, για να λέμε τα πράγματα με το όνομα τους, «ένας γαλλικός λαός ο οποίος αξίωνε καλύτερη διακυβέρνηση» (σύμφωνα με την σημερινή σταλινική «πολιτική»), ο οποίος είχε εξωθηθεί εν τέλει στην απελπισία από την προδοσία μιας απάτριδος δεξιάς μπουρζουαζίας. Για να τελειώνουμε μ' αυτό το τροπάρι, δεν χρειάζεται παρά να μελετήσουμε τον ρόλο των ξένων που έσπευσαν να πολεμήσουν υπέρ της Κομμούνας: [η Κομμούνα] ήταν, προ πάντων, μια αναπόφευκτη επίδειξη ισχύος στην οποία οδήγησε η δράση του «κόμματος μας» στην Ευρώπη από το 1848 και μετά, όπως είπε ο **Μαρξ**.

18 Μαρτίου 1962
Ντεμπόρ, Κοτάννυ, Βανεγκέμ

Όχι Nicolas, η Κομμούνα δεν πέθανε!

Το Σεπτέμβριο του 1843, ο Μαρξ 25 χρονών τότε, γράφει στον Άρνολντ Ρούγκε «(...) από καιρό ο κόσμος ονειρεύεται ένα πράγμα ακόμα που πρέπει να το συνειδητοποιήσει για να το κατέχει πραγματικά. Θα δούμε τότε ότι το ζήτημα δεν είναι να χαράζουμε μια διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον, αλλά να ολοκληρώσουμε τις ιδέες του παρελθόντος. Θα δούμε επιτέλους πως η ανθρωπότητα δεν ξεκινά ένα καινούργιο έργο αλλά πραγματώνει συνειδητά το παλιό της έργο.»

Ένας μπογιατζής, ο γάλλος Ζοζέφ Ντεζάκ, απ' τους προδρόμους του αναρχοκομμουνισμού, την ίδια περίπου εποχή υποστήριζε ακριβώς το ίδιο: ο κομμουνισμός ήταν και παραμένει το όνειρο του κόσμου.

Σήμερα πελαγοδρομώντας στα όρτσα με διψήφια μποφόρ, αποφεύγοντας ξέρες και σειρήνες που ακούν στο όνομα ρεφορμισμός, σοσιαλδημοκρατία, λενινιστικά απολιθώματα, «μαρξιστές», ακτιβισμός και «εγκλωβισμένοι στο παγωμένο, καθολικό, δημοκρατικό καθεστώς της ελεύθερης διακίνησης των εμπορευμάτων» εξακολουθούμε να ονειρευόμαστε...

Είναι γνωστό, την ιστορία τη γράφουν οι νικητές. Γι αυτόν ακριβώς το λόγο ο καπιταλισμός έχει μετονομαστεί σε ελεύθερη αγορά, ο προλετάριος έχει (;) μεταλλαχθεί σε πολίτη και καταναλωτή, οι ταξικοί μας αγώνες βαπτίστηκαν διεκδικήσεις. Παρ' ολ' αυτά και ενάντια σ' ολ' αυτά δε θέλουμε να ξεχάσουμε, δεν ξεχνάμε. Γνωρίζουμε πως **ένα κίνημα χωρίς μνήμη είναι ένα κίνημα χωρίς προοπτική**. Στη 18η Μηνυμαία ο Μαρξ στοχάζεται πάνω στις προϋποθέσεις κάθε πιθανής δράσης, εισάγοντας το πρόβλημα της σχέσης με το παρελθόν. Μ' αυτό τον τρόπο θα προσπαθήσουμε να δια φωτίσουμε τις αιτίες των χαμένων μαχών. Όχι μόνο γιατί περισσότερη γνώση σημαίνει λιγότερες πιθανότητες ήττας, όχι μόνο γιατί αποδεικνύεται ότι η εδραίωση του καπιταλισμού δεν ήταν τόσο αυτονόητη και «φυσική» όπως μας παραμυθιάζουν, αλλά κυρίως γιατί δε θέλουμε να συγχωρήσουμε. Και δε συγχωρούμε. Η μνήμη είναι αυτή που υποδαυλίζει, διατηρώντας άσβεστο το

ταξικό μας μίσος.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ - ΔΕ ΣΥΓΧΩΡΟΥΜΕ - ΔΕΝ ΥΠΟΧΩΡΟΥΜΕ

Η επιλογή μας να ασχοληθούμε με την **Παρισινή Κομμούνα** του 1871 – όπου «πρωτοδιατυπώθηκε» η πρώτη έφοδος των προλεταρίων στους ουρανούς – δεν ήταν τυχαία. Η έκδοση της δίτομης ιστορίας της από τον Ελεύθερο Τύπο σ' ένα καθ' όλα υποδειγματικό βιβλίο υπήρξε η αφορμή. Για πρώτη φορά διαβάζοντας, παρακολουθούμε την ιστορία της εκ των έσω. Ο **Προσπέρ-Ολιβιέ Λισαγκαρέ** δεν ωραιοποιεί τίποτα. Όντας μαχητής ο ίδιος στις τάξεις της, καταφέρνει να μας μεταδώσει την απελπισία του και την αγωνία του για τα απανωτά λάθη των κομμουνάρων. Λάθη που δυστυχώς επαναλαμβάνονται έως τις μέρες μας. Από την άλλη όμως συναντάμε όλα εκείνα τα στοιχεία που μας κάνουν αισιόδοξους έπειτα από μια ήττα. Η τελευταία καθώς και όλες οι άλλες ανεμίζουν αυτό το νικηφόρο άγγελο: **οι προλεταριακές αρνήσεις κάνουν αδύνατη κάθε οπισθοχώρηση.**

Θεωρούμε αυτονόητο πως η τριβή και η ενασχόληση με την Κομμούνα δεν επιχειρήθηκε «ακαδημαϊκά», αλλά είναι διαποτισμένη με εμπάθεια. Ταυτοχρόνως αποφεύγουμε οιονδήποτε πειρασμό μνημοσυνοποίησεως. Άλλωστε στα μνημόσυνα μας έχει μπουκτίσει μέχρι ανδίας, η καθεστωτική και μη Αριστερά.

Όλα τα διαβάσματα, οι αναζητήσεις, η τριβή και η ενασχόληση η σχετική με την εξέγερση του Παρισιού, μας κατύθυναν προς μια σκέψη, την οποία συναντήσαμε διατυπωμένη στην 8η θέση των Καταστασιακών. **Ο κύριος εχθρός της Κομμούνας δεν ήταν τα κανόνια των βερσαλλιέζων. Ήταν (και παραμένει έως τις μέρες μας) η δύναμη της συνήθειας, η ύπουλη μολύβδινη αδράνεια, ο φόβος της αντίπερα όχθης.**

Τον τελευταίο τον καλλιεργούν, τον εκτρέφουν, τον καλλωπίζουν, τον προπαγανδίζουν δύο αθλιότητες συνώνυμες, αλληλοσυμπληρούμενες, αλληλένδετες. Η **Δημοκρατία** και η **Αριστερά**. Φιλοδοξούμε να λυτρωθούμε από το ζυγό τους, να τις ποδοπατήσουμε αμετάκλητα, ανελέητα και τις δύο. Ειδεμή ο ορίζοντας της ανθρώπινης χειραφέτησης θα απομακρύνεται συνεχώς. Η προϊστορία θα επιμηκύνεται στο διηνεκές. Η επόμενη έφοδος μας στους ουρανούς θα αναβάλλεται επ' αόριστον.

Αξιοπερίεργο στ' αλήθεια είναι το πώς η δημοκρατική μορφή παρουσιάζεται ως μια αρχή και μια δραστηριότητα, που δεν μπορούν να αμφισβητηθούν από κανέναν. Όλο το πολιτικό φάσμα από την άκρα Αριστερά έως τους συντηρητικούς κάθε απόχρωσης της επαράτου Δεξιάς, μην ξεχνώντας τους βασιλόφρονες, τους θεοκράτες, φιλελεύθερους και δυστυχώς αρκετούς ελευθεριακούς, άπαντες ομνύουν στο όνομά της. Οι τελευταίοι βέβαια μεταχειρίζονται τον όρο άμεση δημοκρατία, έχοντας την αφέλεια ότι μ' αυτό το σόφισμα διαχωρίζονται από τους υπόλοιπους. Κι όμως έχουν περάσει περισσότερα από 150 χρόνια απ' όταν κάποιος προχωρούσε σε συγκρίσεις της αρχαίας πολιτείας, που όντως υπήρξε αμεσοδημοκρατική, πατώντας στιβαρά στα θεμέλια της πραγματικής δουλείας και του νεώτερου αντιπροσωπευτικού κράτους που είναι... σκέτα δημοκρατικό και στηρίζεται στη χειράφето δουλεία, την αστική κοινωνία.

Άπαντες λοιπόν συμφωνούν πως η δημοκρατία ως πρακτική και ως ιδεολογία εμπεριέχει το κλειδί επίλυσης όλων των κοινωνικών προβλημάτων. Ακόμα κι όταν δεν περιγράφεται με τόσο λαμπρά χρώματα, ανακηρύσσεται ως ο μόνος δυνατός κοινωνικός σχηματισμός. Κορφολογώντας μέσα από έναν μπαχτσέ προσδιοριστικών επιθέτων από ισλαμιστική έως σοσιαλιστική, από βασιλευόμενη έως λαϊκή και εργατική, έχει εξαπλωθεί σ' όλο τον πλανήτη.

Με τη διαβόητη διάλεξη του **1819**, στο βασιλικό Αθήναιο του Παρισιού, του **Βενζαμίν Κονσταν** (*«Περί της ελευθερίας των αρχαίων συγκρινόμενης προς την ελευθερία των νεωτέρων»*), γεννιέται η αστική κοινωνία των πολιτών. Η αρχή που έγινε το **1789**, από τους **Κοντορσέ, Βολνέ, Μαντάμ ντε Σταλ**, με τις απαραίτητες αναφορές τους στην αρχαιότητα, έχει κωδικοποιήσει τη λειτουργία της σύγχρονης δημοκρατίας. Πάνω της βασίζεται η λειτουργία όλων των δημοκρατικών πολιτικών σχηματισμών. Οι κάθε λογής αριστεροί υποκρύπτουν το γεγονός πως αυτή **θεωρήθηκε και θεωρείται έως τις μέρες μας ό,τι πιο κατάλληλο για την προώθηση βασικών αρχών του καπιταλισμού, όπως ο ατομικισμός, το ελεύθερο εμπόριο, ο ανταγωνισμός, η κοινωνία των πολιτών**. Διαβλέπουμε την πρώτη ένσταση: Η πλειοψηφία των κομμουνάρων έχυσε το αίμα της ζητωκραυγάζοντας υπέρ της. Ο **Ένγκελς** όμως μας προειδοποιεί αναφερόμενος στους νικητές εργάτες του **1848**, οι οποίοι χαρακτηρίζουν τη δημοκρατία τους «κοινωνική»: **«Ουδείς, ωστόσο, είχε σαφή ιδέα τι σήμαινε, ούτε και οι ίδιοι οι εργάτες»**. Ο **Μαρξ** παίρνει τη σκυτάλη με

τους εξεγερμένους του 1871: *«Το αίτημα για «κοινωνική δημοκρατία» με το οποίο το προλεταριάτο του Παρισιού είχε ξεκινήσει την επανάσταση του Φεβρουαρίου, δεν εξέφραζε παρά την ασαφή επιθυμία για μια δημοκρατία, η οποία όχι μόνο θα περιόριζε τη μοναρχική μορφή της ταξικής κυριαρχίας, αλλά και την ίδια ταξική κυριαρχία».*

Θα επιχειρήσουμε μια απόπειρα να ερμηνεύσουμε τη στάση των κομμουνάρων την οποία όπως προαναφέραμε άλλωστε, τη θεωρούμε συστατικό στοιχείο της επερχόμενης ήπας τους.

Απαραίτητη εδώ μια ελάχιστη ιστορική αναδρομή.

Κατά τη διάρκεια της **γαλλικής επανάστασης του 1789**, το προλεταριάτο βρίσκεται εγκλωβισμένο στους κόλπους του «Λαού». Δεν αναδύεται. Υποστηρίζει λοιπόν τη δημοκρατία, την αξιώνει, αγωνίζεται για χάρη της. Αποτελεί το κίνημα της ίδιας του παραγωγής. Παρατηρούμε μια τάξη κινητική, αλλά διόλου κινηματική.

Παρ'ολ'αυτά, υπάρχει – ΗΔΗ – ένα ευδιάκριτο ρεύμα, που ονειρεύεται το επέκεινα αυτής, προτείνοντας το ξεπέρασμά της.

«Μακριά από εμάς, αυτή η μικρόψυχη ατολμία που θα μας κάνει να πιστέψουμε ότι δεν έχουμε τη δύναμη να κατορθώσουμε το παραμικρό, μόνοι μας. Ότι πρέπει να έχουμε πάντα κυβερνήτες. Οι κυβερνήτες δεν κάνουν τις επαναστάσεις, παρά μόνο για να μας κυβερνούν. Επιθυμούμε σφόδρα να εξασφαλίσουμε μια για πάντα την ευτυχία του λαού. Ξεβράκωτοι! Απομακρύνετε την υποψία μιας απλής απέχθειας εναντίον κάποιων ανδρών. Οργανώμαστε προς χάρη του ψωμιού, της ευμάρειας και της ελευθερίας.»
Λόγια του **Γκράκχου Μπαμπέφ**, φερέφωνο των ξεβράκωτων. Είς εκ των ιδρυτών της «Εταιρείας των Ίσων» του πρώτου επαναστατικού κόμματος, ασυμβίβαστου επικριτή του καθεστώτος που προήλθε από τη μεγάλη επανάσταση. Κατατομήθηκε το 1800.

Ασυγκράτητος και ενώ έχει ήδη τοποθετήσει στο στόχαστρό του τη **Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**, ολοκληρώνει καταγγέλλοντας την αναπηρία της δημοκρατίας, ανίκανης να ρυθμίζει ουσιώδη ζητήματα όπως αυτό της εξέγερσης. *«Αυτό το σόφισμα, αυτή η επιδέξια θεολογία, εγκαθιστά την*

ανάγκη της προσαγωγής του λαού να ψηφίσει, προκειμένου να νομιμοποιήσει μια εξέγερση. Προσποιούμενη τη θέλησή της να τιμήσει τα δημοκρατικά ιδεώδη, όταν γνωρίζει την προδιαγεγραμμένη απιθανότητα να συμβεί κάτι τέτοιο, εξασφαλίζοντας έτσι την αιωνίως ατάραχη βασιλεία των καταπιεστών».

Ο **Ωγκύστ Μπλανκί** πρώτος πρόεδρος της Κομμούνας αυτοχαρακτηρίζεται μαθητής και διάδοχος του Μπαμπέφ.

Με την παραπάνω παράγραφο πραγματοποιούμε ένα αυθαίρετο ιστορικό άλμα μισού και πλέον αιώνα.

Για τη συνέχεια θα ήταν πανεύκολο εκ μέρους μας να παραθέταμε σωρηδόν αποφθέγματα και σκέψεις από **Μπακούιν**, **Κροπότκιν** και λοιπούς επώνυμους και κυρίως «καθαρόαιμους» αναρχικούς και αναρχοκομμουνιστές. Το αποφεύγουμε επιμελώς, όχι γιατί διαφωνούμε με τις σκέψεις τους, αλλά για δύο αιτίες.

α) Την απομάκρυνσή μας από το σκόπελο της εσωστρέφειας

β) Για να προβοκάρουμε τους «μαρξιστές». Ταυτόχρονα και κύρια ιχνηλατούμε ό,τι καλοπροαίρετο στοιχείο διαθέτουν που πιθανόν αποτελέσει τόπο σύγκλισης. Βέβαια το τελευταίο προϋποθέτει να αποτινάξουν και την ταμπέλα του μαρξιστή που υπερφίαλα κραδαίνουν τουλάχιστον ορισμένοι από αυτούς.

Ενσυνείδητα λοιπόν παραθέτουμε μόνο **Μαρξ** και **Ένγκελς**. Αντιγράφουμε λοιπόν από τη **18η Μπρυμαίρ**:

«Η περίοδος από τις 20 Δεκεμβρίου του 1848 έως τη διάλυση της Συντακτικής, το Μάιο του 1849, περικλείνει την ιστορία της πώσης των αστών δημοκρατών. Αφού ίδρυσαν μια δημοκρατία για την αστική τάξη, αφού έδωξαν το επαναστατικό προλεταριάτο από τον πολιτικό στίβο και έκλεισαν προσωρινά το στόμα των δημοκρατικών μικροαστών, παραμερίζονται οι ίδιοι από τη μάζα της αστικής τάξης, που ιδιοποιήθηκε τη δημοκρατία αυτή γιατί τη θεωρούσε με το δίκιο της ιδιοκτησία της».

Όχι και τόσο αυθαίρετα, θεωρούμε το Φεβρουάριο του **1849** σαν την ημερομηνία του επίσημου πιστοποιητικού γεννήσεως της αριστεράς. Για να μην υπάρξει καμία παρεξήγηση σχετική με το περιεχόμενο του όρου,

ανατρέχουμε και πάλι στη **18η Μπρυμαίρ**. Προκαλούμε ταυτόχρονα όποιον διαφωνεί με τη διαχρονική αξία της εικόνας όπως την περιγράφει ο **Μαρξ**. «...το **Φεβρουάριο του 1849** πανηγύρισαν με συμπόσια τη συμφιλίωση. Καταρτίστηκε ένα κοινό πρόγραμμα, ιδρύθηκαν κοινές εκλογικές επιτροπές και υποβλήθηκαν κοινοί υποψήφιοι. Από τις κοινωνικές διεκδικήσεις του προλεταριάτου αφαίρεσαν την επαναστατική τους αιχμή και της έδωσαν μια δημοκρατική τροπή, από τις δημοκρατικές διεκδικήσεις της μικροαστικής τάξης αφαίρεσαν την καθαρά πολιτική μορφή τους και έκαναν να ξεπροβάλλει η σοσιαλιστική τους αιχμή. Έτσι γεννήθηκε η σοσιαλδημοκρατία... Ο ιδιόμορφος χαρακτήρας της συνοψιζόταν γι αυτό, στο γεγονός ότι τους δημοκρατικούς – ρεπουμπλικάνικους θεσμούς δεν τους ζητούσαν σαν μέσα για να καταργήσουν τα δύο αντίθετα άκρα, το **Κεφάλαιο** και τη μισθωτή εργασία, αλλά για να χαλαρώσουν την αντίθεσή τους και να τη μετατρέψουν σε αρμονία... ...δεν πρέπει κανείς να φαντάζεται ότι οι δημοκρατικοί αντιπρόσωποι είναι όλοι τους μαγαζάτορες, ή ότι λαχταρούν να γίνουν μαγαζάτορες. Μπορεί εξ αιτίας της μόρφωσής τους και της ατομικής θέσης τους να απέχουν από αυτούς όσο απέχει ο ουρανός από τη γη. Εκείνο που τους κάνει εκπροσώπους των μικροαστών είναι ότι το μυαλό τους δεν μπορεί να ξεπεράσει τα όρια που οι ίδιοι οι μικροαστοί δεν ξεπερνάνε στη ζωή και ότι συνεπώς, σπρώχνονται θεωρητικά προς τα ίδια προβλήματα και τις ίδιες λύσεις, όπου το υλικό συμφέρον και η κοινωνική τους θέση σπρώχνει πρακτικά τους μικροαστούς. Αυτή είναι γενικά η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στους πολιτικούς και φιλολογικούς εκπροσώπους μιας τάξης προς την τάξη που εκπροσωπούν».

Θα αποτελούσε υπερβολή το να παραθέσουμε και άλλα. Προτιμότερο είναι να διαβαστούν ξανά και ξανά τόσο οι «**Οι Ταξικοί αγώνες στη Γαλλία από το 1848 έως το 1850**», όσο και η «**18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη**». Το πρώτο κυκλοφόρησε στα **1850**, το δεύτερο το **1852**. Και όμως μόνο τα ονόματα των πρωταγωνιστών αλλάζουν. Καλύτερα και από το καλύτερο μυθιστόρημα, με το απaráμιλλο μαρξικό ύφος, με τον πλέον διεισδυτικό και ειρωνικό τρόπο περιγράφουν τόσο τους εκπροσώπους του δημοκρατικού ιδεώδους, χτεσινούς, σημερινούς και αυριανούς, τους αριστερούς κάθε απόχρωσης, χτεσινούς, σημερινούς και αυριανούς, όσο και τις ιδεολογίες που εκπροσωπούν.

Ακόμα πιο αιχμηρός είναι ο Ένγκελς. Στη **Νέα Εφημερίδα της Ρηνανίας**, στις

31/08 του 1848, διαβάζουμε: *«Ποτέ δεν είχαμε τη φιλοδοξία να αποτελέσουμε το όργανο της οιασδήποτε κοινοβουλευτικής αριστεράς. Αντιθέτως σε συμφωνία με τα διάσπαρτα στοιχεία που συγκροτούν το δημοκρατικό κόμμα στη Γερμανία, διαπιστώσαμε πως ήταν απολύτως αναγκαίο να επιτηρούμε τους δημοκράτες στενότερα από οιονδήποτε άλλον»*. Στο ίδιο φύλλο: *«...Η πλέον κατάλληλη μορφή διακυβέρνησης είναι αυτή όπου οι αντιθέσεις οδηγούνται σε ανοικτή πάλη, βρίσκοντας τοιουτοτρόπως τη λύση τους»*. Στην εγκύκλιο του 1850 που *«κατά βάθος δεν αποτελούσε τίποτε άλλο από ένα σχέδιο μάχης εναντίον της δημοκρατίας»* Μαρξ προς Ένγκελς, 13/07/1851, διαβάζουμε την απαίτηση να είναι ολοκληρωτική η ρήξη μ' αυτήν. Έχουμε τη δυνατότητα να μακρηγορήσουμε. Δεν το κάνουμε. Πάντως για να μην υπάρχει ο ίσκιος της παραμικρής αμφιβολίας με σχεδόν σαδιστική – ομολογούμε – διάθεση παραθέτουμε το τελευταίο:

«Η δημοκρατία – και αυτό ισχύει για όλες τις μορφές διακυβέρνησης – είναι μια αντίφαση, ένα ψέμα και στην ουσία μια καθαρή υποκρισία. Η πολιτική ελευθερία είναι μια φαινομενική ελευθερία και η χειρότερη μορφή σκλαβιάς, το πρόσχημα της ελευθερίας και άρα η χειρότερη υποδούλωση. Το ίδιο ισχύει και για την πολιτική ισότητα. Γι αυτό η δημοκρατία πρέπει να γίνει κομμάτι τελικά, όπως και κάθε άλλη μορφή διακυβέρνησης. Μια τέτοια υποκρισία δεν μπορεί να συνεχιστεί». Φ. Ένγκελς *«Η πρόοδος της κοινωνικής μεταρρύθμισης στην ηπειρωτική Ευρώπη»* στο ο Νέος Ηθικός Κόσμος, 4/11/1843, τόμος 1, σελ. 481. Άνευ σχολίων αφιερώνεται στους απανταχού δημοκράτες.

Έχουμε αναφερθεί ελάχιστα στην Κομμούνα. Έμμεσα όμως με τις σχετικές με τη δημοκρατία και αριστερά παραπομπές μας εξαντλήσαμε και όλη μας την κριτική εναντίον της. Για τα επιτεύγματα της, τα οποία αποτελούν πολύτιμη και ολοζώντανη παρακαταθήκη για μας σήμερα, έχουν ασχοληθεί άλλοι εκτενέστερα και πολύ καλύτερα.

Δε χρειάζεται να αδειάσουμε ολόκληρο το βαρέλι για να αποφανθούμε για την όποια ποιότητα του κρασιού. Δυο τρεις γουλιές αρκούν. Αυθαίρετα επιλέγουμε τρεις στιγμές της Κομμούνας οι οποίες φωτίζουν και με το παραπάνω, το δικό μας πολιτικό στίγμα:

α) Η τελετουργική καταστροφή της στήλης Βαντόμ. Επέδρασε άμεσα ανάμεσα στις τάξεις των πρωσικών στρατευμάτων καθώς αποτελούσε το σύμβολο και του στρατιωτικού μεγαλείου της Γαλλίας.

β) Η εκλογή του γερμανού **Λέο Φράνκελ** στην επιτροπή της Κομμούνας. Ακτινοβόλησε έτσι ο διεθνιστικός χαρακτήρας της.

γ) Η αντικατάσταση της τρίχρωμης δημοκρατικής σημαίας με την κόκκινη, παντοπινό σύμβολο της επανάστασης. Εικάζεται πως και η αναρχική μαυροκόκκινη γεννήθηκε εκείνες τις μέρες. Δημιουργός της η αναρχική **Λουίζ Μισέλ**. Το μαύρο συμβολίζει την εξαθλίωση παντρεμένο με το εξεγερτικό κόκκινο.

Έπειτα από αυτή, την – πιο σύντομη δε γίνεται – παραπομπή μας στην Κομμούνα, επιστρέφουμε πάλι στον νυν και αεί ορατό και αόρατο εχθρό μας, το Κεφάλαιο. Εστιάζουμε τα πυρά μας στην 5η Φάλαγγα αυτού, την αριστερά, την ακροαριστερά, τους ελευθεριακούς και τους life-style αναρχικούς.

Επαναλαμβάνουμε την 3η θέση των Καταστασιακών:

«Η φράση του Ένγκελς: «Κοπάζτε την Παρισινή Κομμούνα, αυτή ήταν η δικτατορία του προλεταριάτου», πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπ' όψη προκειμένου να κατανοήσουμε τι δεν είναι η δικτατορία του προλεταριάτου ως πολιτικό καθεστώς (οι διαφορές μορφές δικτατορίας επί του προλεταριάτου και εν ονόματί του).» Οι Καταστασιακοί επαναλαμβάνουν τη γνωστή θέση της Ρ. Λούξεμπουργκ... και ταυτόχρονα μας απαλλάσσουν από έναν άχαρο και εκνευριστικό ρόλο: το να προσπαθούμε να πείσουμε πως οι **Λένιν, Στάλιν, Τρότσκι & co** δεν ήταν κομμουνιστές.

Ταυτόχρονα εμφανίζεται στο επαναστατικό λεξιλόγιο η λέξη ταμπού, **δικτατορία του προλεταριάτου**, αυτή που προκαλεί «ιερό τρόμο» στους αστούς αλλά που και επίσης απορρίπτουν με οργή οι ελευθεριακοί σύντροφοι, προτείνοντας όπως προαναφέραμε τον όρο άμεση δημοκρατία.

Αν η κλασσική ορολογία των επαναστατών που αγωνίζονται για τη δικτατορία του προλεταριάτου ενοχλεί τους ελευθεριακούς ας διαλέξουν μια άλλη, αλλά ας μην αρνηθούν το βασικό: τον εξεγερσιακό αγώνα, την καταστροφή με βία του καπιταλισμού. Πολυάριθμοι επαναστάτες από τον **Μπακούιν** έως τον **Φλόρες Μαχόν**, χρησιμοποίησαν όρους όπως **δικτατορία των επαναστατών αδελφών, δικτατορία της αναρχίας, δικτατορία των εργατικών συμβουλίων**, ακόμα και «φιλελεύθερο κόμμα» χωρίς παράλληλα (και γι αυτό ήταν επαναστάτες) να αρνηθούν το βασικό: την αναγκαιότητα συγκέντρωσης της επαναστατικής βίας, του ένοπλου επαναστατικού αγώνα, την αναγκαιότητα

καταστροφής του καπιταλισμού με τη βία της τάξης.

Δυστυχώς για το χώρο που κινούνται οι σύντροφοί μας οι ελευθεριακοί, φοβόμαστε πως δεν πρόκειται για ζήτημα ορολογίας και λέξεων. **Μιλώντας για κομμουνιστικοποίηση άνευ επαναστατικής δικτατορίας του προλεταριάτου, αρνούνται στην ουσία την κοινωνική επανάσταση.**

Τώρα η δεύτερη λέξη ταμπού. **Το Κόμμα.** Θεωρούμε δυστυχώς απαραίτητο να υπογραμμίσουμε, την αμετάκλητη ανδία μας προς το **αστικό σοσιαλδημοκρατικό μόρφωμα του Βλαδίστηρου Ίλιντς.** Με την κάθετη οργάνωση, τον καταμερισμό του σε γ. γραμματείς και παραγραμματείς, τον επαγγελματισμό του, την αναπαραγωγή της ιεραρχίας, μόλυνε το επαναστατικό κίνημα. Ευτυχώς – και είμαστε βέβαιοι – όχι αμετάκλητα. Ο γερο-τυφλοπόντικας, με δυσκολία κατάφερε είναι η αλήθεια, να το παραμερίσει. Βέβαια συμμάχησαν μαζί του πολλοί και επώνυμοι, όπως ο **Μαρξ** και ο **Μπακούνιν** και λοιποί γνωστοί, λιγότερο **γνωστοί και άγνωστοι** επαναστάτες. Σήμερα αυτό που έχουμε περισσότερο ανάγκη είναι να αναλύσουμε τις αδυναμίες των σύγχρονων προλεταριακών αγώνων. Αναφέραμε ήδη την απουσία ιστορικής μνήμης. Θα πρέπει να προσθέσουμε τη μικρή διάρκεια των εξεγέρσεων, τις ήπιες τους, την έλλειψη μόνιμης προλεταριακής συνεργασίας, την άγνοια του επαναστατικού προγράμματος, όπως επίσης και τις δυνατότητες αντιμετώπισης αυτών, παράλληλα με το μετασχηματισμό της ασυνεχούς αυτής σειράς εξεγέρσεων σε μια ανοδική διαδικασία που θα οδηγεί στην κοινωνική επανάσταση.

ΓΙΑΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΕΞΑΠΛΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ

Η πρακτική του κομμουνισμού έτσι όπως τη ζούμε την ονομάζουμε «το Κόμμα». Όταν καταφέρνουμε να ξεπεράσουμε μαζί ένα εμπόδιο ή αποκτούμε ένα ανώτερο επίπεδο «μοιράσματος» λέμε πως «κτίζουμε το Κόμμα». Σίγουρα κι άλλοι που δε γνωρίζουμε ακόμα κτίζουνε το Κόμμα κάπου αλλού. Αυτό το κάλεσμα απευθύνεται σ' αυτούς. Καμία εμπειρία του κομμουνισμού στην εποχή μας δεν μπορεί να επιβιώσει χωρίς να οργανωθεί, να συνδεθεί με άλλους, να τεθεί υπό κρίση, να διεξάγει πόλεμο. «Γιατί οι οάσεις που απαλύνουν τη ζωή εκμηδενίζονται μόλις ψάξουμε σ' αυτές καταφύγιο».

Νοιώθουμε πως η διαδικασία εγκαθίδρυσης του κομμουνισμού δεν μπορεί παρά να μορφοποιηθεί από ένα σύνολο πράξεων κομμουνιστικοποίησης. Από τη διαδικασία να ορίζουμε κοινό τον ένα ή τον άλλο χώρο, αυτό ή το άλλο μηχανήμα, αυτή ή την άλλη γνώση. Δηλαδή την επεξεργασία τρόπου μοιράσματος που άπτεται σ' αυτά. Η εξέγερση η ίδια δεν είναι παρά μια επιτάχυνση, μια αποφασιστική στιγμή στη διαδικασία.

Το Κόμμα είναι συλλογή χώρων, υποδομών, μέσων που κοινοποιήθηκαν, καθώς και τα όνειρα, τα σώματα, οι ψίθυροι, οι επιθυμίες που κυκλοφορούν σε αυτούς του χώρους, το μοίρασμα των υποδομών. Η έννοια του Κόμματος απαντάει στην ανάγκη της ελάχιστης μορφής που μας κάνει προσίτους παραμένοντας ταυτόχρονα αόρατοι. Ανήκει στον κομμουνιστικό τρόπο το ότι εξηγούμε τους εαυτούς μας και σχηματίζουμε τη βάση του μοιράσματος μας.

Έτσι αυτός που ήρθε τελευταίος είναι ίσος με τον πιο παλιό.

Κοιπάζοντας από κοντά, το Κόμμα δεν μπορεί να είναι παρά το εξής: Η μετατροπή μιας ευαισθησίας σε δύναμη. Το ξεδίπλωμα του αρχιπελάγους των κόσμων.

Ο κομμουνισμός είναι δυνατός κάθε στιγμή. Αυτό που αποκαλούμε «ιστορία» είναι για να συναντιόμαστε με το σύνολο των έμμεσων μέσων που επινοήθηκαν από τους ανθρώπους για να την αποκρούσουν. Το γεγονός ότι αυτή η «ιστορία» εδώ και έναν αιώνα δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια ποικίλη συσσώρευση καταστροφών, εκφράζει καλά πως το κομμουνιστικό ζήτημα δεν μπορεί πλέον να αναβληθεί. Είναι αυτή η αναβολή που χρειάζεται, με τη σειρά μας να αναβάλουμε.

Ας ονειρευτούμε μια μελλοντική επαναστατική περίοδο. Οι πιο επικίνδυνοι και πανούργοι υπερασπιστές του καπιταλισμού δε θα είναι αυτοί που θα κακαρίζουν συνθήματα υπέρ του κράτους, της μισθωτής δουλείας, της υποταγής. Αντίθετα. Θα συμφωνήσουν στα πάντα και σε όλα με τους εξεγερμένους... Απαιώντας όμως προκαταρκτικά την οικοδόμηση ενός «αληθινά» δημοκρατικού καθεστώτος. Εάν το επιτύχουν, η εγκαθίδρυσή του θα καταβροχθίσει ενέργειες, θα φθείρει τους πλέον ριζοσπαστικούς πόθους

και το μέσον μετατρεπόμενο ακόμα μια φορά σε τελικό σκοπό, θα καταφέρει να μεταλλάξει την επανάσταση σε μια ιδεολογία.

Ας μην τους το επιτρέψουμε.

Για τον κομμουνισμό!

Για την αναρχία!

Μυτιλήνη, 136 χρόνια μετά την Κομμούνα

Συμμορία με προλεταριακή μνήμη

Λονδίνο, 12 Απριλίου 1871

Αγαπητέ Κούγκελμαν,

... Αν κοιτάξεις το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου μου Η 18η Μπρυμαίρ, θα δεις ότι αναφέρω πως η νέα προσπάθεια της Γαλλικής Επανάστασης θα είναι να μην περάσει πλέον, όπως συνέβαινε έως τώρα, τον γραφειοκρατικο-στρατιωτικό μηχανισμό απ' το ένα χέρι στο άλλο, αλλά να τον συντρίψει, και αυτή ακριβώς είναι η προϋπόθεση κάθε γνήσιας λαϊκής επανάστασης στην Ευρώπη

Αυτό ακριβώς επιχειρούν στο Παρίσι οι ηρωικοί κομματικοί μας σύντροφοι. Τι ευελιξία, τι ιστορική πρωτοβουλία, τι ικανότητα αυτοθυσίας διαθέτουν αυτοί οι Παριζιάνοι!

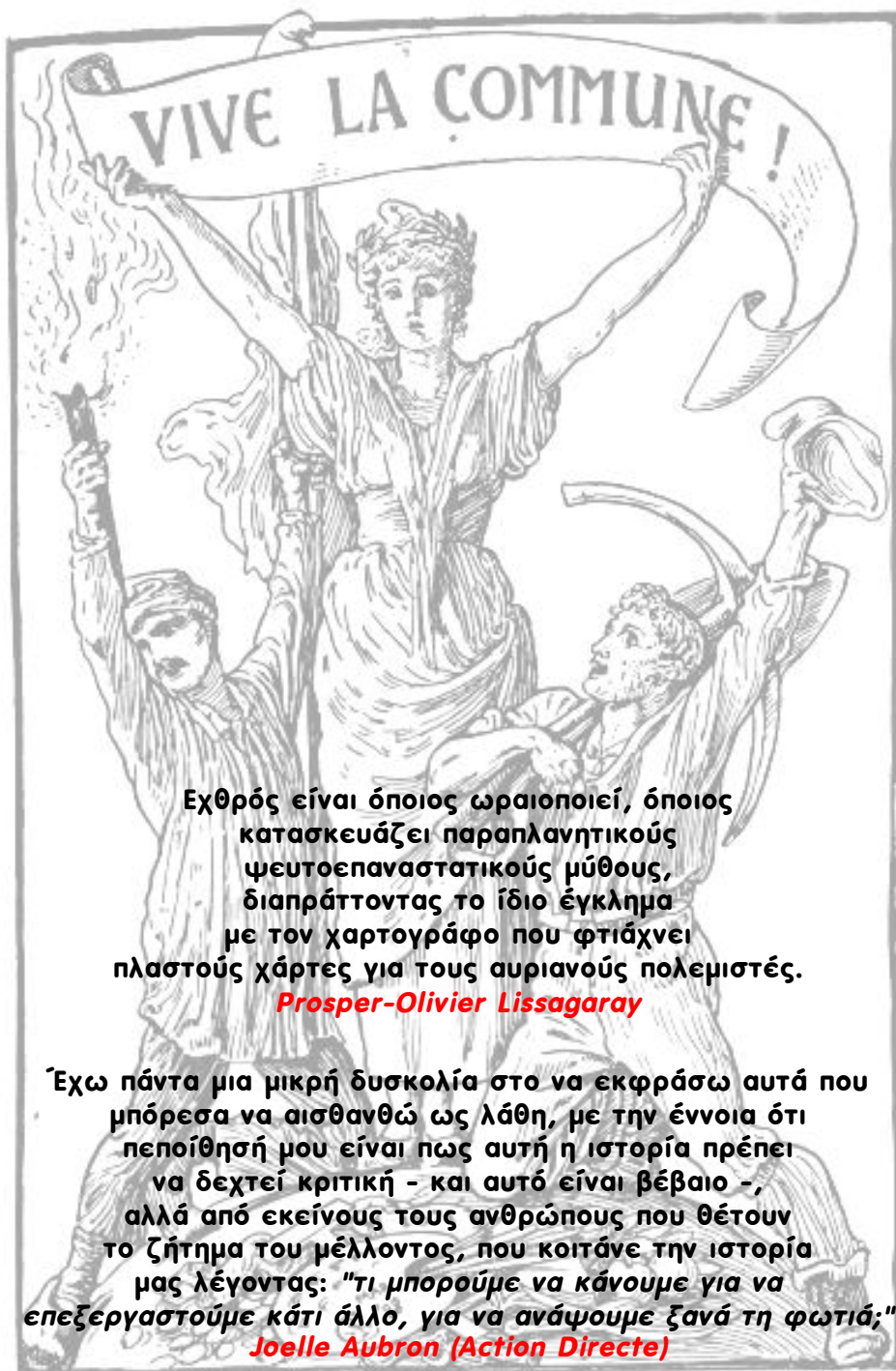
Μετά από έξι ολόκληρους μήνες λιμοκτονίας και καταστροφής, που προκλήθηκαν περισσότερο από την εσωτερική προδοσία παρά από τον εξωτερικό εκθρό, ξεσηκώνονται, υπό τις ηρωικές ξιφολόγχες, λες και δεν είχε γίνει ποτέ πόλεμος μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας κι ο εκθρός να μην εξακολουθούσε να βρίσκεται προ των πυλών του Παρισιού! Η Ιστορία δεν έχει να επιδείξει άλλο παράδειγμα τέτοιου μεγαλείου! Αν πτυνηθούν, θα φταίει μόνο η «καλή τους καρδιά». Θα έπρεπε να είχαν βαδίσει αμέσως κατά των Βερσαλλιών την στιγμή που πρώτα ο Βινουά και, εν συνεχεία, το αντιδραστικό τμήμα της Παρισινής Εθνοφρουράς είχαν οπισθοχωρήσει. Έχασαν την ευκαιρία εξ αιτίας της ευσυνειδησίας τους. Δεν ήθελαν να ξεκινήσουν έναν εμφύλιο πόλεμο, λες κι εκείνο το θηριώδες έκτρωμα, ο Θιέρσος, δεν τον είχε ήδη αρχίσει, με την απόπειρα του να αφοπλίσει το Παρίσι! Σφάλμα δεύτερο: η Κεντρική Επιτροπή παρέδωσε την εξουσία της πολύ νωρίς για να ανοίξει τον δρόμο στην Κομμούνα -και πάλι εξ αιτίας μιας υπερβολικά «έντιμης» ευσυνειδησίας! Ό,τι κι αν γίνει, ο σημερινός ξεσηκωμός στο Παρίσι, ακόμη κι αν υποκύψει στους λύκους, στα γουρούνια και στα κοπρόσκυλα της παλιάς κοινωνίας, αποτελεί το ενδοξότερο κατόρθωμα του Κόμματος μας, μετά την Παρισινή Εξέγερση του Ιουνίου. ... Σύγκρινε αυτούς τους Παριζιάνους με αυτές τις εφόδους τους στον ουρανό, με τους ουράνιους δούλους της Γερμανοπρωσικής Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, με τις μεταθανάτιες μασκαράτες τους που μυρίζουν στρατώνα, Εκκλησία, επαρχιώτικο δεσποτισμό και, πάνω απ' όλα, φιλισταϊσμό...

Karl Marx

13^e Arr^t

PLACE
DE LA
COMMUNE DE PARIS

1871

Εχθρός είναι όποιος ωραιοποιεί, όποιος
κατασκευάζει παραπλανητικούς
ψευτοεπαναστατικούς μύθους,
διαπράττοντας το ίδιο έγκλημα
με τον χαρτογράφο που φτιάχνει
πλαστούς χάρτες για τους αυριανούς πολεμιστές.

Prosper-Olivier Lissagaray

Έχω πάντα μια μικρή δυσκολία στο να εκφράσω αυτά που
μπόρεσα να αισθανθώ ως λάθη, με την έννοια ότι
νεποίθησή μου είναι πως αυτή η ιστορία πρέπει
να δεχτεί κριτική - και αυτό είναι βέβαιο -,
αλλά από εκείνους τους ανθρώπους που θέτουν
το ζήτημα του μέλλοντος, που κοιτάνε την ιστορία
μας λέγοντας: "τι μπορούμε να κάνουμε για να
επεξεργαστούμε κάτι άλλο, για να ανάψουμε ξανά τη φωτιά;"

Joelle Aubron (Action Directe)